

Latwēfch u Awifes.

62. gada-gabhjums.

Nr. 31.

Trefchdeenā, 3. (15.) Augustā.

1883.

Redaktora adreje: Pastor J. Weide, in Grobin, Kurland. — Ekspedizija Westhorn Iga grahnatu bodē Jelgawā.

Nahditajs: No eelchsemehm. No ahrsemehm. Wisjannatahs siinas. Atsihchana uf nahwes gultas. Pagastu wezatec Maslawā. Stahds nekreetns darbs no Balss awifes pufes. Wehl kahds nekreetns zc. Atbilde. Sludinafchanas.

No eelchsemehm.

Behterburga. Teefu ministeris Nabakows aisbrauzis uf ahrsemehm. Ministerijas wadischanu winsch atstahjis fawam palihgam, geheimrahtam Markowam. — **Nakti uf 19. Juliju** Behterburgas apgabala lijis tik stipris leetus, ka starp Krafnofelu un Gatschinu apskahdehts dselszeta dambis. Ap Strelnu pahrpulhduschu lauti, dahrst un muischeles. — **Awifes sino,** ka augstakās waldibas eestahdēs tiksot appreests projekts par fawwafaju uguns-dschefaju organizaju wisās walsts weetās; lauzineekem tiksot dota pamahzifchana, ka uguns-grehkōs ja-isturahs.

Jelgawa. Par Dobeles aprinka teefas aseforu apstiprinahts barons Adolfs Gahns un par Bauflas aprinka teefas aseforu — barons Heinrichs Strombergs.

No Bauflas pufes. Isgahjuschā seemā semkopji dasch-daschadi gudroja: ziti teiza, ka schi wafara buhs faufa wafara; ziti, ka buhs flapja wafara; ziti spreeda, ka schis gahs buhschot audseligs; ziti domaja, ka buhschot ne-auglign. Nu, ka ar kweefcheem un abbolinu ir, tā ir, bet no pawafaras eefahkuma rahdijahs, ka wifs zits warbuht labi isdofees; bet ne wis sehjejs war spreest, kahdi augti buhs, tikai weenigi plahwejs war no tahs leetas ar pateefibu runaht. Zau tuhda kahdas deenas pehz wafareju apsehshanas daschi ar skumjahm redseja, ka winau leelakais mazinu pilditajs — lini — patnapi. I-snihkuschā abbolina weetā zereja zaur stipru drehgnumu wairaf seena panahkt, bet nu paschā seena laika lihst un lihst. Wisas malas pahrpulhduschas, ka paschā pawafarā. Noplautais strautu un upmalu seens pa dakai aispludinahts, un kas isglahhts, puhst kopā. Neptautais ar glotihm pahrwilhts. Rudsi gul gar semi un daschās weetās sahle aug zauri. No kartufeteem leela flapjuma deht knapas zeribas. Kad ne-apmetifees faufats laiks, tad rudens plauja stipri palnapa. — 4. Julijā pehz pusdeenas nodedsa Zeraukstes pagasta Waldeik. Rihwet mahjahm laidars un pirts. Kā uguns zehlees, neweens nestu. Ehka bija stipri weja. Swehtdeen, 10. Julijā, pehz pusdeenas, usnahza bahrgs laiks. Sibenis eespehra Zeraukstes pag. Purdsehn. Jaunsem mahju rija un to nodedsinaja. Tai paschā deenā zaur pehrkōna spehreenu nodedsa Rihjares muischas rija un otrs spehreens nonahweja tai paschā muischā gowi. Birndeenas wafarā, 11. Julijā, usnahza atkal bahrgs pehrkōna negaifs. Sibenis aisdedsinaja Grenztahtles muischas (uf paschahm Kursemes robeschahm) schuhni, un leetum aumutahm lihstot, to tomehr pataifija ihfā laika par pelnu kopinu. — Sirgu sahdsibas, no kurahm ilgaku laiku nedfirdeja, jau atkal manamas. Kahdam Zodes pag. faimneekam nosaga sirgu, bet laimigā brihdi dabuja pa pehdahm pakal dsihtees un sagli Leifchōs kahdā frogā panahza. Blehdis grafsjees kehrajeem ar nasi usbrukt, un tahdā wihse isbehdsis, sirgu atstahdams. J. R.

No Lufuma. Pilsehtas waldes fapulze 14. Julijā par pilsehtas pawaldoneem eezehla rahtskungu Siebeli, andelmani N. Blumenthalu un nama ihpafschneeku Ansi Jakobsonu un par pilsehtas galwas weeneeku — rahtskungu Siebeli.

Grobina. Par turenēs pilsehtas magistrata rahtskungu Kursemes gubernas walde apstiprinajusi weenbalfigi eezelto Wilhelmu Rōske.

Leepaja. Turenēs pilsehtas dome 20. Julijā sch. g. spreeda par semneeku mahju pahrdofchanu Saules muischā. Nospreeda, ka pehrkot ja-eeemahfā 20% no pirkshanas summas; atlikums deldejams ar 1% par gadu un 5% rentehm. Pirzejs ari leelakas summas

uf reisi war nomakfahkt, bet ne apaksch 50 rubl. Ja pirzejs ne-ispilda kahda nosajijuma, tad pilsehtas waldei teefiba, winam uf 6 mehnescheem usfaziht istruhkstofcho, wehl nenomakfato pirkshanas summu. — **Rugis „Ceres“**, ar balastu no Malo zeta uf Rihgu, nogrimis Bahzijas juhra. Ruga personals, kahdi 8 wihri un kapteina meita, tik-ko isglahba dsihwibu un tika usnemti no kahda Dahnu kuga, kas tos noweda uf Londoni.

Rihga. Meera-teefu eestahdes Baltijas gubernās, ka „Rig. Ztg“ no ustizamas pufes dsirdejusti, tiksot eewestas nahlofcha gada fahkumā.

No Bez-Drusteem raksta „B. W.“: 15. Julijā scheijenes Leijas Mindaugu Sihmana mahjās notizis schahds breefmigs atgadijums: Zaur skursteņa gahshanos eelausti istabai greehti, kas eebrukdami wairaf personu nahwigi eewainojuschu. Kahdam puifim deguns nosifis, weenam seewifschkim trihs ribas eelaustas un otrai galwas kausf sadragehts. Tikai pats faimneeks palizis ne-aistifts, pa tam laukā buhdams.

No Ahdmeehta. „Wirulane“ sino, ka 8. Julijā tur bijis weefuls, kas kokus un kruhmus ar faknehm israhwis is semes. Daudf juntu un namu esot fagahsti; tāpat labibas lauki nopositi.

Behrnawa. Turenēs apgabala pee lopeem leefas sehrga plosfotees. Wendrōs faslimuschu wairaf sirgu un kahdi 7 leellopi. 5 sirgi jau nosprahguschu.

Jugermane. No turenēs raksta „Dlewitak“, ka tur 16. Julijā, Rikerlinas stanzijas tuwumā, iszehlees tahds weefulis, kas pat resnatos kokus sadragejis. Ari pee ehlahm weefulis padarijis daudf shahdes.

Warschawa. Jaunais generalgubernators Hurko, uniwersitetes profeseem preelchā shahdotees, runaja: „Aisfara Majestete ne buht negrib Polus pataifht par Kreeweem; bet Winsch wehlahs, lai jaunekkeem cepotetu labus tikumus. Neleetajeet, mani kungi, pee jauneku audsinaschanas nelahdus zitus, ka tikai paidagogijas lihdselkus un isaudsinajeet no wineem ustizami padewigus pawalstneekus Aisfaram; wairaf nekā waldiba no Zums neprasa.“

Maslawā. Schinis deenās tur isdarita smalki isdomata blehdiba. Pee kahdas atraitnes D., kas bij isfludinajusti, ka gribot pahrdot fawu namu, atnahkt pirzejs. Namu apskatijis, pirzejs ir meerā ar prasito summu, bet pirms noslehds kontraktu, gribs to likt kreetni apskatihkt zaur kahdu arkitektu. D. Idsei, ka pats par sewi saprotams, tam nelas naw pretim. — Otrā deenā ari atnahkt no pirzeja suhtitais arkitekts. Wifu apskatijis, faka, ka namam daudf wainu, bet pa tam dod ari fapraft, ka, ja D. Idse makfahkot 500 rubl., tad wainu nebuhschot. Sinadama, ka pirzejs atsajisees no nama patureschanas, ja tam usrahdihs wainas, D. Idse ir ar meeru, arkitektam makfahkt 500 rubl.; wina eedod tam tuhlt 200 rubl. un atlikuschos 300 rubl. apfola makfahkt pehz pirkshanas kontrakta noslehghshanas. Bet arkitektam un wina suhtitajam peeteek ar dabuteem 200 rubl.; tee wairs nenahks nedf namu pirkht, nedf farenht apsolitos 300 rubl. — **Kahdas muischneeku familijas** 15 gadus wezai meitenei ne fen eemetahs augoni mutē. Pee isflauschinaschanas dabuja sinahkt, ka wina bij smehkėjusi papirofus, kurus tehws atnefis. Schee papirofi bij nemti is kahdas pasihstamas papirofu fabrikas. Uf scho fabriku nosuhtija ahrstus. Pee papirofu lihmetaju apskatishanas israhdijahs, ka wairaf lihmetajas bij flimas. Winas tuhlt noweda uf flimnizu.

Kurska. Kurskas-Charkowas dselszeta stanzijā Woroschbā kahdai Tugan-Baranowska Idsei nosaga zeta somu, kurā atradahs bril-

janti, wehrtspapirei un wefseti 130 tuhft. rubl. wehrtibâ. Sagli peckehra Nowofelskas stanzijâ un jagtahs leetas tam atnehma. — Charkowas-Nikolajewas dselszeta 21. Julijâ apfaga pretfchu brauzenu. Is ta bij isfweestas 5 pakas manufakturas pretfchu, kahdu 26 pudu smagumâ. Kahdam dselszeta eerehdnim laimejâhs aiskaweht, ka prezes ne-aisweda. Sagli aismuka.

Katerinoflawâ. Par sinoteem nemeereem „Now. Brem.“ pafneeds fchahdas skaidrakas finas: Kahda femneeka feewa lihds ar fawu maso dehlinu 20. Julijâ eegahja Schihda Remiroweska augtu pahrdotawâ, lai tur ko nopirtkos. Masais dehs panehma rokâ swarus, gribedams tos apluhlot. Schihda bodes puifis israhwa swarus behnam is rofahm un tam eesita pa waigu. Mahte aistahweja fawu behnu, nolamadama puifi, us ko tas winai sita ar koku un pa durwihm winu isgruhda ahra, ta ka wina pakrita un eewainoja galwu. Seewa, kuzai is bruhzehm afinis tezeja, kledsa pehz palihga. Tani azumirkli pulks strahneeku peenahza no dselszeta tilita. Iszehlâhs leels trokfnis. Atfauza polizeju, kura eeradahs un feewu lihds ar behnu aisweda projam. Laudis nu gribeja, lai apzeetina Schihdus, kas padarijufchi tahdu negantu darbu. Izhnumis arween wairojahs; daschi jau eefahka issift logus. Te kahds eefauzahs: Seewa nomirufi no dabutahm bruhzehm! Nu wisi gahsahs wirfû Schihdu magafinam. Wispirms nopostija Remiroweska bodi, tad zitas blakus, un pehdigi wifu krahmu tirgu. Pulksten 30s eeradahs kara spehks. Laudis dalijahs pulkos un dewahs us wifahm pusehm, postihit Schihdu dsihwofkus.

Bejarabija. Turenas gubernâ daschôs apgabalôs ari plosotees lopu mehriks.

Zarizina. 17. Julijâ tur plosijahs leela wehtra.

No ahrsemehm.

Wahzija. Keisars un Keisarene pawehlejufchi zaur Austreefchu fuhnti Româ issazihit Italeefchu waldbai lihdsjuhntibu par nelaimes notikumû Iskijas falâ, un dahwinajufchi 20 tuhft. franku preefch palihdsibas.

Austrija. Bijufchâ Frantschu Keisarene Eischenija, sem wahrda Pjerefondas grehfene, abraufufi Karlsbahdê (Behmijâ), wesehlibas kopschanas labad. — **No Gasteinas sino,** ka tur nakti us 24. Juliju (5. Augustu) ap pulksten 2eem no rihta peepeschi atspihdejufi leela gaisma, kas pastahwejufi 10 sekundes un apgaismojufi wifu Gasteinas pilfehthu. No kam gaisma zehlfuees, wehl naw sinams. — **No Trijestes sino,** ka tur 23. Julijâ wakara polizejas kasarmas tuwumâ sprahgufi kahda bumba, ko kaundaritaji tur nolikufchi. Par laimi neweens netizis eewainots.

Anglija. Gaisa kugotajs Simons ne fen ar gaisa kugi pahrbrauzis pahz Wahzu juhru us Hollandi. Winsch uskaphis Maldonas ostas pilfehthâ pulksten 110s preefch pusdeenas gaisâ un nonahzis pulksten 70s wakara Flisinge (pee Hollandes peekrastes) semê. Gaisa kugis bij uskaphis 17 tuhft. pehdu augstu.

Schweize. Ziriches augstfkola, kas 1833. gadâ dibinata, kahdas deenas atpafak swineja fawus 50 gadu fwehtkus.

Italija. Rehninsch, kas apmeklejis nelaimes weetu Iskijas falâ, loti draudfigi un firfnigi apfweizinahts un fanemts no eedfihwotajem. Rehninsch apmeklejis wifas wisbailigakahs weetas. Pehz tam winsch atgreesees Neapelê un tur apmeklejis lasaretês wifus, kas zaur semes trihzeschanu eewainoti. — **Par semes trihzeschanu Iskijâ wehl sino ta:** Saldati israkufchi is gruwescheem dauds dsihwu zilweku. Weenu israka, kas 125 stundu bij dsihws aprakts, bes ka tai laikâ buhtu redsejis gaismas, waj ari ko baudijis. Daschi gan israkti dsihwi, bet tomehr gruhthi eewainoti. Ziti pee meefas gan wesehli, bet zaur isbailehm pafaudejufchi prahtu. Ari to pulkâ, kas jau eefahkumâ isglahbuschees, tagad esot dauds ahrprahtigu. — **Iskijas falas eedfihwotaji,** kas zaur semes trihzeschanu kritufchi nelaimê un pafaudejufchi fawu mantu, lihds schim dabuja no waldbas is walsts lahdes fawu usturu. Bet kad nu tagad leelakais isbaitu buhtu par leelu apgruhthinaschanu; tad waldbâ nospreedufi, dod usturu til feeweefcheem, behrneem un tahdeem pee-augufcheem wihreefcheem, kas nespehj strahdaht. Ziteem japelna pascheem sawa maife. Walsts darbu ministeris Dschenala issludinajis, ka katrs no spehziigem wihreem dabonot pret maksu darbu Iskijas falâ pee gruweschu aifweschanas un nelaimes weetu kibrifchanu. — **Semes trihzeschanu Iskijâ kahda blefshu banda,** Neapelê, isleetajufi preefch sahdsibas. Nakti pehz semes trihzeschanas minetahs bandas lozekli, pahrgrehrbuschees, skraidijufchi pa Neapeles pilfehthas eelahm, swanijufchi jeb ari

dauffjufchi pee durwihm un brehkufchi, lai eedfihwotaji behgot is nameem, jo patlaban profefors Palmjeri, pafihstamais semes trihzeschanas pehtitajs, sinojis, ka drihsâ laikâ ari Neapelê buhfschot semes trihzeschana. Wini esot no polizejas fuhnti, usazinaht eedfihwotajus, lai pee laikâ glahbjotees. Kad nu wisi laudis bij zaur semes trihzeschanu Iskijâ isbaideti, un sinaja, ka profefors Palmjeri nesinos neekus, tad tee ar leelu steigfchanos muka is nameem ahra. Isbihfchanahs bij leela, un sinu par gaidamo semes trihzeschanu Neapelê, isplatija zaur awifchu korespondenteem tuhltit pa wifu Ciropu. Bet kad isbaidetee laudis fahka par leetu tuwaki apwaizatees pee polizejas, tad fchi neds no gaidamahs semes trihzeschanas, neds no usazinajuma, lai eedfihwotaji fargajotees, nefa nesinaja. Tuhltit zaur pilfehthas telegrafu peeprafija Neapeles gubernatoram, bet tas ari nefa nesinaja. Gubernators tuhltit zaur telegrafu peeprafija profeforim Palmjeri, waj winsch sinojis semes trihzeschanu. Palmjeri atbildeja, ka to ne-esot darijis. Laudis nu bij apmeerinati, bet pa tam bij pagahjufchas daschas stundas, un kad tee atgreesehs fawôs namôs, tad atrada, ka tee bij apfagti. Polizeja eefahkufi fchai leetâ ismekleschanu.

Wisjannafahs finas.

Leelfirsti Michaëls Nikolajewitschs un Georgs Michailowitschs aifbrauzâ fwehtdeen, 31. Julijâ, us ahrsemehm. — **Sestdeen, 30. Julijâ,** Keisara un Keisarenes Majestetes, ka ari Keisarifka Augstiba, leelfirstis tronamantineeks peerehma audienzê wirfneeku Preshewalsky kgu, kas schinis deenas usfahks zelofchanu us Rihnu. Rihnâ winsch palifkhot, lihds ar faweem pawadoneem, gandrihs 2 gadus. — **Keisarifka Augstiba,** leelfirstis Nikolajs Nikolajewitschs, ka „Dlewiks“ sino, esot tijis fanemts Igaunijâ, kur bijis us jakti, ar leelu godu un preeku. Kahda nabaga atraitne, kuras dsihwofkus atradees ta zela malâ, pa kuru leelfirstam bijis jadodahs, ustaisjufi no sakumeem goda wahrtus. Leelfirstis nabadsti bagatigi par to awahwinajis. — **Swehtdeen, 31. Julijâ,** peepeschi nomira Keisara Majestetu biktis tehws Baschanows. Relakis ir dsimis 1800. gadâ. — **Saratowâ plosfjees** pagahjufchâ nedekâ uguns-grehks, kas padarijis leelu fshadi. — **Egiptê wehl arweenu plosfahs koleeris** un dauds zilweku kriht nahwei par laupijumu.

Atfihfchana us nahwes gultas.

Kriminal-stahstis, latwifki no Sofey. (Weigums.)

Es toreis biju kriminal-teefnesis eefch P. Es biju preefch-ismekleschanu wedis un latru deenu ar Barteli runajis. Ari tagad es stundahm pee wina zeetumâ fehdeju, lai waretu wina peedabuht, fawu wainu atfihit, — tomehr par weli. Gan rahdijahs, ka winsch noschlotu un wifu isteiktu, ari asaras wareja manihit wina azis, tadfchu wairaf nefa no wina ne-isdabuju, ka: „Tomehr es efmu newainigs, teefnescha lungs!“

Tilai weena zeriba man wehl atlikahs, proti, ka noteefaschanas apstiprinafchana wina pee noscheloschanas wedihis, bet es biju maldijees. Apstiprinafchana atnahza un es steidsoš us zeetumu Bartelam fcho pafcludinaht. Winsch wifu usklaufjahs, klfusu zeesdams, tad wina lihds schim klufa un meeriga istureschanahs pahrwehrtahs dusmâs un traofchanâ. Winsch daufjahs aplahrt, un fahita wifus traufus, kuros winam tika pafneegts ehdeens. Bet kad zeetumâ jau tumfchs palika, winsch nolikahs un eemiga. Un ta winsch guleja? Waj ta war kahds fleplawa guleht? Bahls, rokas faliktas, fruhthi zelahs weenadôs dwaefchas wilzeendês, wisdflakâ mera slyme!

Noteefaschanas deena bij nolikta. Lai gan nebij pirmâ noteefafchana, lamehr es biju par teefnesi, tomehr man fchoreis bij ta ehmigi ap duhschu. Es staigaju nemeerigs pa fawu istabu. Tad notika kas til nedstredhts, til breefmigs, ka man wehl tagad, pehz 16 gadeem, fchihis rindinas rakstot, afins dsihslâs paleel fahwot. Teefas fulainis Leopolds atfrehja ar putâs nojachtu sirgu, un gahsahs bahls un trihzedams manâ istabâ.

„Deewa pehz, kas Jums ir, Leopold?“

„Kriminal-teefnescha lungs,“ winsch til-ko wareja isteikt, „fcho-deen agri ir meschakungs Amnûs, Flemixa pehznahzejs, tani pafchâ weeta noschauts. Pee meschakunga mahjas durwihm bij fchis papihris peelihmehts!“

„Dodeet fchurp!“

Un ko es lasiju?

„Katurf mesakunngf schinib namah tilf noschautf, fchif ir ohtrif.“

Trihzedams es kehru pehz attehm, kuras pee Flemixa durwihm atrastais papihris tika usglabahts. Pirmais azu usmeteens rahdija, ka abi bij glufchi lihdsigi.

Zil wardams, es fanehmos. „Mufsu pirmâs usdewums, Leopold, ir, noteefaschanu atzelt, tamdeht steidsatees ko isgahdaht.“

„Paldeews Deewam, kriminal-teefnescha lungs,“ Leopolds fajija, „es jau domaju, ka tas wairis ne-eetu. Warbuht ka winsch tomehr ir newainigs!“

Leopolds wairaf fkehja, ka gahja.

Es dewos pee Bartela, un pee zeetuma durwihm aistijis, lo es tur redseju zaur lodsiu? Bartels bij nokritis us zekeem preefsch Pestitaja bides, kas tur zeetuma atradahs, gihmis apfegts ar abahm rofahm. Sleplawa luhdja Deewu!? — — —

Kad wiasch uszehlahs ar afaru pilnahm azihm, es eenahzu wina zeetuma. Wiasch nahza man preti.

„Es esmu gataws, kriminal-teefnescha lungs! Taisfet ar manihm ahtri galu! Bet newainigs es tomehr esmu!“

Es winam pateizu, la noteefaschana ir atzelta. Mani ar stihwahn azihm usfkatisis un „ta“? teizis, wiasch noschdahs us sawu weetu. Es wina usluhloju. Neweens preefa stars neparahdijahs us wina gihmja. Es wina atstahju weenu un turpinaju manu apluhlofchanu zaur zeetuma lodsiu. Rahdu brihtiau wiasch fehdeja, galwu noleezis us rofahm, tad nolifahs guleht un zeeti aismiga.

Tai pascha deena es pasnoju scho notikumu ministerijai. Atnahza pawehle, noteefaschana atzelt, ismekleschana deht jaunahs fleplawibas pee meschafunga Amnus west, un tad pehz attehm tahlatu wehstihht.

Jauna ismekleschana eefahlahs, tomehr ne-isdewahs neweena pascha atrast, kuru waretu deht fleplawibas apwainot. Preefsch Bartela bij zaur ismekleschana diwas loti swarigas punktis atrastas: tiklah jaunais peelihmetais papihris, la ari meschafunga Amnus lihki atrasta lode. Schi beidsama swehra us mata til pat, la Flemina lihki un Bartela pagrabah atrastahs. Schis diwi apwainofchanas bij no Bartela nost weltas, tomehr zitas wehl palifahs, it ihpaschi Bartela wahrds Flemina kabatas grahmatina. Bet waj tad Fleminsch newareja buht maldijees? Lihds schim bij us scho jautaschana ar „ne“ atbildehts, tagad sahla schaubitees.

Bartels tika apschelots un pee gruhteem darbeem us J. nowests.

Jau bij aistezejuschki muhschibas juhra tschetri gadi no Bartela aissuhstichanas. Us abu meschafungu kapeem ir sahle usaugust; treschais pahrawalda netrauzehs jau wairaf gadus sawu gruhto amatu; mescha sahdsiba schini gabala ir beigusees. Ari man bij zaur amata darischanahm atmina pee Bartela leetas majinajusees, tomehr kahda deena wina waijadseja atkal pilna spehla man prahta nahlt, jo dabuju no strahpes eetaises eefsch T. schahdu rakstu:

Kriminal-teefnesch B. lungam eefsch P.

„Ka Zuhfu Augstibai no agrakahm firahm buhs sinams, scheijenes flinschu pagatawotajs Adolfs Fischers, kuresch deht mescha sahdsibahm un zitahm apwainofchanahm us 15 gadeem pee gruhteem darbeem tika noteefahs, atrodahs muhsu eestahde no 1852. gada. Schis Fischers ir wakar nomiris, un ir us nahwes gultu sawus grehtus mahzitajam fuhdsejis. Us Fischera ihpaschu wehleschanos ir mahzitajs wisu, diwu leezineeku klahthuhfchanah, lizis usrakstihht. Ta la nu faturs us diwahm, Zuhfu aprinaki 1850. un 1852. gada notikufahm noseedsibahm sihmejahs, tad mehs Zuhfu Augstibai schi protokola norakstu pasneedsam.“

Sialahrigs es attaisiju peelikto papihri un lasiju:

„Deewa Tehwa, Dehla un Swehta Gara wahrda. Amen! Es sinu, la man jamirst un gribu tamdeht sawus grehtus fuhdseht, lai eemantotu Jesus Kristus schelastibu.“

Es apleezinu, 12 gadus wezai Emilaj B., G. mescha, kur to no mallas lasschanas nahdamu fatiku, waru darijis esam, lamdeht es ari esmu noteefahs. Es esmu ari tas, kas 1850. gada Flemiau un 1852. gada wina pehznahzeju Amnus esmu noschahwis.

Lihds sawam trihsdesmitam dschwibas gadam es biju kalejs P. pilsehta. Man sche bij feewa un behrni, laba mahja un eenefigs amats. Bet es padewos derschana, mana feewa nomira un mans namah nahza drihf parahdu deweju rokas. Es apmetos T. mahjas, un ta la es biju leels medischanas mihlotajs, paliku par mescha sagli. Bet es til knapi wareju pahrtitt, jo T. meschafungi bij loti usmanigi. Ta fakaitinahs, es swehreju T. meschafungeem nahwi. Mani beedri bij diwi brahli — Barteli — stellmateris un kalejs. Muhsu wisbreemigafais eenaidneeks bij jaunais meschafungs Fleminsch. Reif man ar stellmateris Barteli isnahza zihninsch mescha, kura stellmateris, no Flemina lodes trahpihts, krita. Es isbehdju, bet swehreju atreebtees. Es winam rakstiju draudu wehstules. Mallas uhtrupes es dsirdeju wina runajam, la buhschot rihta aibrault un esot til ja-eijot pee wirsmeschafunga atwaditees. Tagad jeb nekad! es domaju, un sawu flinti mescha, kur es to mehdsu pasleht, usmeklejis, es nostahjos ais kahda weza osola. Kad Fleminsch nahza, es schahwu, un redseju, la wiasch ar rolu us kruhtim kehra, laitam gan tur guleja mana lode. Es behdsu, un peemirsu flinti mescha atstahht, tamdeht pahrahzis, paslehtu to Bartela kartufelds, wina pagrabah, lai wainu no sewim nogreestu. Tad usnahza man wellischkas domas. Es tadshu biju fleplawa, weens grehts wairaf jeb mafak, neko neschahde. Lai wainu pilnigi us Barteli greestu, es isplehfu is wina rakstamas grahmatah diwas lapas, us weenas usrakstiju to draudeschana, la katrs meschafungs sche tiks noschauts un peelihmeju to ar swekeem pee meschafunga mahjas durwihm. Es dsirdeju tahlatu lehni tuwodamos wahgus, es paredseju, la sche wed Flemina lihki un behdsu. Raksti tika Bartels apzeemnahs, jo flinte wina pagrabah bij atrasta. Gan wiasch bij mani par flintes ihpaschneeku usdewis, tal winam neweens netizeja, jo meschafargi bij mani mallas uhtrupes, ihfi preefsch Flemina nahwes, bes flintes redsejuschki, un tapehz, la meschafungs Bartela wahrdu kabatas grahmatina rakstijis.

Flemina pehznahzejs atnahza, wiasch bij wehl usmanigaks. Kahda wakar es dsirdeju T. frogah, kur wairaf weefu bij un ari Amnus bij eeradees, scho ta runajam: „Es nemas netizu, la Bartels ir wainigs, jo wiasch bij gan mescha saglis, bet zitadi labs zilweks. Bartels ari nebuhtu til muklis bijis, sawu flinti mahja pahrest. Ari kabatas grahmatina neko nefaka. Fleminsch newareja tumfa labi redseht. Tur ir weens zits, bihsamaks mescha saglis, proti Fischers, tas to warbuht darijis.“ Man gribeja afinis palikt stahwot. Drihf pehz tam Amnus aischahja. Kad ari ziti weest bij aischahjuschki, tad ari es aischahju. Amnus waijadseja mirt no manas rolas, kas ari notika, kad schis kahdu wakar no wirsmeschafunga us mahjahm gabja.

Tomeht es sche nejutos wairs droschs. Es gahju pah robejshu un tiku sche preefsch 4 gadeem nokerts, kad es meiteni peefmehju. Es atstihju, la esmu leels grehzineeks, trihslahrtigs fleplawa. Es esmu newainiga behrna dwehsele un diwu familijas tehwu meefas nonahwejis. Es sinu, la man tagad jamirst. Dewos lai ir manai nabaga dwehsele schelighs. Amen!

Preefscha lashts, peenemts un parastihhts.

Adolfs Fischers.

Jndriks Bruge } leezineeki.

Germanis Ebers }

Weibelinsch — mahzitajs.“

Man pileja sweedri no peeres, scho lasot. Manah daudsgadiga deenesta ir jau wairaf netaisnu atstichanu us nahwes gultas preefscha nahlfahs, kur mireji issaka, lo wina nekad naw noseeguschees, un la nonahwetas perfonas wehl dsihwo un nekad no wineem naw tikufahs aischahrtas. Bet sche nebij lo schaubitees. Atstichana bij no mahzitaja usnemia, kas leetas faturu klahlatu nesinaja un tadshu wis pilnigi sapaseja ar notikumumu. Ta tad bij Fleminsch tapat Bartela perfonta, la leetas prateji wina rolas raksta maldijusees. Bartels bij newainigs, zits bij fleplawa, us kuru lihds schim nemas nebij domahs. Wiasch tagad atradahs preefsch Wisu-augstaka Soga, sawu pelnitu algu fanemt. Bet mehs ne-aismirschim, la muhsu sinaschana nelas naw, un la pat wisu labafais leetas pratejs war malditees!

Bartels tika pilnigi apschelots, bet par wehlu! Wiasch bij ar tihfu no scheijenes aischahjis.

Wisi, kas muhsu stahsta preefscha nahlt, ir jau miruschki, til es un Leopolds wehl atrodamees dsihwi. Mehs esam atteikuschees no amata un pawadam sawas beidsamahs deenas meerah. Leopolds dsihwo mana nama wirs-istaba, un kad mehs kahdreif manah dahrsa apafsch leepas pihpes smehtejam, un par pagahjuscheem laikeem runajam, Leopolds krata galwu un faka:

„Ja, ja, geheimrahta lungs, Bartels tadshu bij newainigs!“

Bagastu wezakee Masskawa.

(Beigums.)

Us goda maltiti pee Reisara, Petrowska pili, waijadseja pagastu wezakeem 21. Maija eerastees; tai pascha deena ari us Ghodinska laula isrihloja tautas swehtkus. Pee goda maltites Reisars ar Reisareni lihds ar Saweem Augsteem Behrneem pagastu wezakos ar Sawu klahthuhfchanu aplaimoja. Wispirms Augstais Semes-tehws pagastu wezakos ap Sewi sapulzeja, un us wineem runaja jau issinotos swarigos wahrdu, us lo pagastu wezakee atbildeja: „mehs ar to esam meerah“, un flaki „ura“ fauzeeni atskaneja is preeka pilnahm semneeku kruhtim. Pee galda Reisars ar pagastu wezakeem glahses fashkidejis, wineem weselibas usdsehra. Pehz tam atkal pagastu wezakee, Augstam Semes-tehwam laimes wehledami, tukchoja sawas glahses us Wina weselibahm, tad us Reisarenes un Wina Augsto Behrnu weselibahm. Kad Reisars lihds ar Sawejeem no pagastu wezakeem bij atwadijuschees, tad tee wehl usdsehra „Augstu laimi“ eefschleetu ministerim grahsam Tolstojam, us lam ministera lungs, laipni tenzinajis, atkal wineem weselibas usdsehra. Pee goda maltites tika katram pagastu wezakam wehl Reisara gihmetne dahwinata. Pehz maltites wina apmekleja tautas swehtkus, pee kureem wairaf nekah 600 tukst. zilweku nehma dalibu. Swehtdeen, 22. Maija, pee pagastu wezakeem deewakalposchana notureja, un pehz tam Sw. Behterburgas Jfaka basnizas wezakais, generalis Bagdanowitschs, tureja garu runu. Sawah runah generalis wineem Reisara wahrda wehl reis pateizahs par laipnu pedalischanos pee kroneschanas swehtkeem un pamudinaja winus, kopt sawu amatu par godu un swehtibu saweem pagasteem un wisai walstij. Tahlat generalis sawah runah us skolahm aischahdija, isklaidrodams, kahds leels swars skolahm zilweku fadsihwe, un la tapehz wineem sawos pagastos jo zeeschi par skolu usplautschanu jaruhpejahs. „Esat wisam pagastam par labu preefschihmi,“ generalis runaja, „dsihwojeet tau-pigi, krahjeet naudu un leekat saweem behrneem apmekleht skolas. Tos wahrdu, lo us Zums runaju, leel Zums sazihht pats muhsu Schelighais kungs un Reisars. Esat pahrelezinati, la Augstais Semes-tehws Zuhfu behdas lihds ar Zums juht un la wina firsnigaka weh-

leščanahs ir, ka noreenam zilwekam sem Wina Baldibas netiktu pahri darīts, ka ikweens justos precīgās un laimīgās u. t. j. pr. Keisars leel Jums Sawu un Augstas Keisarenes bildes isdaliht. — Wežais, firmais generalis ar aisgrahbtu balsi un asarahn azis us pagastu wežakeem runaja un wina wahrdi atstahja katra klaustitaja firdi dšilu eespaidu. Katrs pagasta wežakais dabuja par peemīnu leelu bildi, us kuras redsami Keisars ar Keisareni kroneshanas meh-tekōs. Tahs paščas deenas pežpusdeenā wareja pagastu wežakee jauno Pestitaja basnizu apmekleht, kura, tapehž ka wehl nebija eefwehtita, preefch publikas bij flehgtā.

Šchi basniza ir koti eewehrojama un winas eefschpuse til kofchi buhweta un gresnota, ka tas nemas naw aprakstams. Keisars Alekanders I. islaida 25. Dežemberi 1812. gadā Wilnā manifestu, kurā isfajija wehleschanos, zelt Maslawā Pestitaja basnizu, par sīhmi, ka Deems schehligi glahbis Kreewiju is eenaidneeku rolahm, un par muhšchigu peemīnu Kreewu tautas un tehwijās mihlestibai un ustizibai. Wispirms gribeja basnizu buhweht us Swirbuku kalneem, kur ari 12. Oktobri 1817. g. pašcham Keisaram klahst-efoscham grunts amenti eemuhreja. Pehž plahna waijadseja basnizai buht wareni leelai un 110 asu augstai. Wairak gadus fashradaja pee basnizās grunts darbeem, bet kā wehla israhdiyahs, tad Swirbuku kalnu grunte nešpehja tahda swara nest, tapehž tad buhwes komisija 1827. gadā fawus darbus nobeidja. Tagadejo weetu preefch basnizubhwes ismekleja pats Keisars Nikolajs I., un 10. Aprili 1832. g., tika eezelta jauna komisija, kas lai pehž jauna plahna waditu buhwes darbus. Basniza ir buhweta krusta wihšē un katra seena tai 39 asis gara, un winas augstums no semes lihds krustam istaisa 48¹/₂ asis. Basnizās 4-stuhra tornōs karajahs 14 pulksteni, no kureem leelakais 1500 pudu smags; tee 13 swer kopā 4173¹/₂ pudu. Grunts ir rakta 9—14 asu dšilu, un eefahka muhreh 27. Julijā 1838. gadā. Grunti usmuhreja 2 gadōs, basnizstahwu 16 gadōs un dšels darbus pee fornu jumteem 5 gadōs. Stalashas aplahrt basnizai ismaksaja 241 tuhšt. rubl. fudr. Muhrōs isleetati 40 milj. keegelu un 6000 kwad. asu ischetkantiņu almenu. Bes tam wehl basnizās ahrseenas no semes lihds augšchā isliktas ar tā falkto Protopopowās balto marmoru, kas lausts Maslawās gubernā, Holomenskowa aprinki, pee Protopopowās zeema. No tā pašcha marmora ari jirstās fwehtu wihru un eewehrojama kareiwu figurās, kas wiš-aplahrt basnizai us plashahm muhra simfahm nostahditas, un kas maksā 773 tuhšt. rubl. fudr. Pee basnizās eefschpuses fashradaja 20 gadus, pee kam atkal stalashu uszefchana ween maksaja 42 tuhšt. rubl. fudr. Dšels un metaka preefch tornu jumteem isleetati 108 tuhšt. 406 pudi, kas maksā 1 milj. 147 tuhšt. 800 rubl. Preefch tornu kupelu apselitichanas waijadseja 25 pudi, 31 mahzina, 47 solota. selta, kas maksā 482 tuhšt. rubl. fudr. Basnizai ir 12 durwis, katra galā 3, kas wišas leetas is bronša un no eefschpuses ar osola koku aptaitas. 4 widus durwis, katra 13¹/₂ arschinas augstumā un 7¹/₂ arschinas platumā, un wišas kopā 3200 pudu smagas; 8 durwis ir katra 500 pudu smagas, 12¹/₂ arsch. augstas un 6 arsch. platas. Wišas 12 durwis maksā 413 tuhšt. rubl. fudr. Us jumta wisaplahrt basnizai stahw bronša seltiti trelini, kas maksā 193 tuhšt. rubl. fdr. Basnizās eefschruhme starp seemela un deenwidus durwihm istaisa 32 asis un no wakara durwihm lihds altaris 22 asis, un augstums apakšch widus torna 33 asis. Gaisma eefpihd zaur 16 torna un 36 basnizās forā logeem. Wifseem logeem ir dubulti rahmji, leeti is bronša, 4 asis augsti un 2¹/₂ arsch. plati, un katra rahmis swer 250 pudu. Logu glahses ween maksā 200 tuhšt. rubl. fdr. Kora walejahs weetas eeflehtas no koti jauki isstrahdateem, seltiteem trelineem, kas maksā 81 tuhšt. rubl. fudr. Altaris isfkatahs kā astonstuhriģis luhgšchanas naminsch, buhwehts is balta marmora almena ar seltitu bronša kupeli. Altara buhwe un materials maksā 24 tuhšt. rubl. Basnizās eefschpuse redsamās dauds leelas, kofchas bildes, mahletas no wis-eewehrojamaķeem mahlflineeķeem. Kupela eefschpuses zaurmehrs 12 asis un paščas welwes augstums 6 asis; no semes stahw kupela welwe 33 asu augstumā, un schini welwē nu mahleta Deewa bilde. Lai bilde, no apakšch luhkojotees, isfkatitos zilwela leelumā, waijadseja wina 7 asis garu mahleht, kas jo gruhiti bij isdarams, tadeht ka bilde bij jamahlē kupela apalumā, un winai tomehr waijadseja isfkatitees nefaleekufchāi, taisni stahwofchāi. Tad wehl gruhiti nahjās tahdas pehrwes ismekleht, kas bildei, eewehrojot leelo augstumu, dotu peenahkofchu isfkatu. Scho darbu, pehž peeju gadu ne-apnikufchas strahdashanas, laimigi un flaweni isdarija 60 gadu wežais profesors L. E. Martows, un schi weena pati bilde maksā

110 tuhšt. rubl. fudr. Basnizās eefschpuse no marmora isstrahdata, preefch kam tika leetahs tumšchi salais Kijewas marmors, tumšchi farlanais Kreewijas porfirs un Italias marmors dashadās krahšās. Basnizās plahns islikts ar dashadeem raibeem marmora almeneem. Marmora almenu peegahdashana un isstrahdashana maksā kahdus 2 milj. rubl. fudr. Basnizā war fa-eet 10 tuhšt. zilweku, un winas buhwe maksā 15 milj. rubl. fudr. Isaka basniza sw. Pehterburgā maksā 23 milj. rubl. fudr. — Par scho kofcho basnizu wehl dauds ko waretu rakstih, bet kad wiš, pat tee garakee apraksti, ne-eefpehjtahda usfkata no preefchmeta zilwela gara azihm preefchā stahdiht, kahdu dabun, kad preefchmetu pats apluhko un apfkata, tad labaki lai paleek; greefichos atpakal pee muhfu Latweefchu weeseem.

Dauds ko muhfu Latweefchi fchē Maslawā redseja un dauds ko apbrihnoja, kas nekad wairs is wina atmanas nesudihš. Seltu, fudrabu, dahrgus almenus, staltas buhwes, teaterus, jaukus dahrsus, tautas fwehtkus u. t. j. pr., wifu to tahdā mehtrā un daudsumā, kā to nekad nebij redsejufchi. Tomehr par wifu to muhfu Latweefchi nemas til dauds nebrihnejahs un nepreezajahs, tas wiš wineem gan bij koti kofchs, bet — ari fwefchs. Bet ko wini wiš wairak apbrihnoja, ko wina firdis par wifu ko wairak preekā eelustinaja, kas wineem ne-isdfehshameem burteem muhšcham paliks prahtā eerakstihš, un no kam wini ar wisleelako firds preeku fawejeem stahstihš, ta ir schehligā un laipnā Semes-tehwa un Semes-mahtes apeefchanahs ar Saweem pawalstneeķeem.

Muhfu Latweefchu pagastu wežakee gandrihs trihs nedelas Maslawā Keisara fwehtkōs pawadijufchi, pirmdeen, 23. Maijā, atstahja weefmihligo pilsehtu. Isgi jo ilgi wineem atminā lai paleek baltā Maslawā! (Pehž B. S.)

Rahds nekreetus darbs no Balss awises puses.

Par muhfu Augstā Kunga un Keisara wahrdeem rakstidama, ko Keisara Majestete ap kroneshanas laiku runaja us wifseem Kreewijas pagastu wežakeem, „Balss“ faka, ka reebigi isleekotees, ka dashi scheijenes laikraksti un ihpafchi „Latweefchu Awises“ esot „fahkufchi Keisara augstos wahrduš pehž fawa prahta grosiht un tulkot, lai jo niknaki waretu usbrukt faweem pretineeķeem“. Mehš jau dashu reisi efam peerahdijschi, ka mehš minetos Keisara wahrduš pareisi tāpat faprotam un tulkojam, kā p. pr. Dobeles un zitas aprinku tee-fas tos faprot un tulko — un kā ari tā dara wiš tee, kas grib meeru un labu fatizibu starp Baltijas eedfshwotaju dashadahm tautibahm un kahrtahm. Tā tad „Balss“ atkal ir pašradajufi nekreetnu pelšchanas un nepareišas apwainofchanas darbu. „Balss“ lozidamahs lokahs un ap teem „Keisara wahrdeem“ eet kā behrns ap uguni. Tā wina fawā 28. nummurā faka:

„Muhfu Augstā Kunga un Keisara wahrdi, kuras Winsch runaja us pagastu wežakeem Maslawā, atflaneja pa wifu plashcho Kreewiju. Neschaubigā padewibā un ustizibā ari Latweefchu tauta us teem paklausijahs. Un nebuhs Latweefchu semē weetinas un buhdinas, kur Keisara wahrdi netiktu augsti un fwehti tureti.“

Bet tuhlin „Balss“ ari nodrukā is „Balt. Wehstnescha“ to rakstu, zaur ko „Balt. Wehstnesis“ grib peerahdiht, bet, sinams, ne-peerahda, kad tee „Keisara wahrdi neshmejotees us Baltijas gubernahm un wina buhshchanahm. Tā tad „Balss“ ar weenu roku dod un ar otru roku atkal atnem, ko dewufi; wina schaubahs un lokahs us weenu un us otru pusi. „Baltijas Wehstnescham“ gan mas iraid til dauds duhšchas jeb tiklibas spehka, ka winsch klaiji isfaka fawas domas, un ar tahdu tadfchu war farunatees, bet ar „Balss“, kas lokahs un schaufstahs schurp un turp, ir teefcham gruhita dšihwe; wina apklahj un aisklahj Keisara flaidrus wahrduš, sinadama, ka tumfā ir laba sweijoschana. — Tee, kā wiš muhfu Augstā Kunga un Keisara wahrdi, teefcham teek augsti zeeniti un tureti ikkatrās Latweefchu mahjās un ikkatrā buhdinā, — ne wis tamdeht, ka tee neshmetos us Baltiju, bet tamdeht, ka tee ir runati ari us Latweefcheem un ikkatru tautu Baltijā, kur muhfu Kungs un Keisars grib redseht labu fatizibu starp kungeem un semneeķeem, kā ari starp wifahm Baltijas tautibahm un kahrtahm. Zeram, ka „Balss“ ar fcheem wahrdeem buhs apmeerinata un runahs us preefchu — flaidru walodu.

Wehl kahds nekreetns „Balfs“ awises darbs.

„Balfs“ awise pasneeds kahdu rakstu, kas esot no Tukumā un apakš lura ronahs šche wahrdi: „Wairak pagastu wecakee iz Tukumā aprinkā“. Ta raksta saturs buhtu šchis: Tukumā pilskungs 16. Junijā esot šapulzejis šawa aprinkā pagastu wezakos Rihgas weesnizas šahlē. Kad Grentschu pagasta wezakais Strautmana lgs esot beidšis šahstihht par to, ko redsejis Maslawā pee muhsu Kunga un Keisara kroneschanas, tad pilskungs, atšaukdamees us sinameem „Keisara wahrdeem“, issazijis „wehleschanos“, ka wifas eedšihwotaju šahrtas Baltijā dšihwotu meerigi un šatizigi. Tad pilskungs pazehlis glahši un dšehris us Keisara wešelibu. Pehz tam wehl „dascha glahšite“ tikusi tulkšota. Tad nahzis preekščā pawifam kas šawads: Kahds pagasta wezakais rahdijis pilskungam Latw. Awischu № 21. Tas pagasta wezakais, lura wahrds deemschehl naw minehts, esot Latw. Aw. apšuhdsejis par „mušinataju“, jo pehz ta zeen. pagasta wezakā domahm Latw. Awischu ta nummura raksts par kahdu šinotu semes isdališčhanu, kas dibinajahs us Kreewu awišt „Nowosti“ un us „Leepajas Tagesanzeigeri“, runajot pretim pašcha Keisara wahrdeem, ka ikkatra peederums ir ne-aisteešams. Pilskungs mehginajis Latw. Awises attaisnot, ka winas tahdas šinas ir šmehlusčas is Kreewu un Wahzu laikraksteem. Bet kad „šuhdsetajš“ usrahdijis, ka tahdi raksti warot zelt nemeeru šarp kalpeem, tad pilskungs, norahdidams us Keisara šwarigajeem wahrdeem, kas apdroščina, ka neweena ihpaščums netiks aiššahrtš, nopeetni esot tā šazijis: „Šcheem wajag šlaušht, ko muhsu Kungs un Keisars ir teizis un ne wis ko tahda awise plahpā.“ — Atšaukdamees us šcheem wahrdeem, ko pilskungs esot runajis, „Balfs“ preezigi nolamā Latw. Awises par „plahpu“, apgalwodama, ka pilskungs „peeklahjigu wahrdu“ (?) esot dewis „Latw. Awischm“.

Tad „Balfs“ raksts praša, kamdeht gan Latw. Awises esot to rakstu nodrukajusčas is mineteem Kreewu un Wahzu laikraksteem? Wina us tam atbild tahdā wiššē: Latweešču Awises esot gribejusčas šalpus padariht nemeerigus, lai tad waretu Latweeščus apšuhdseht par nemeerneekseem. Šalpi jau tagad šalot, ka kungi, kas wineem lihds šchim semi leeguschi, nu wairš to newareschot dariht un flehpt Keisara pawehli. Teefas kungeem buhšchot daschas grehtibas zaur šalpu peepraššchanahm pehz šemes, un kas warot galwot, ka šahdā weetā ne-izšelšchotees pat jukas — un tad „Latweešču Awischm“ buhšchot preezigs darba laikš u. t. j. pr. Tad tee „wairak pagastu wecakee u. t. j. pr.“, pehz „Balfs“ awises, šalot, wineem esot pilniga wara, apzeetinaht katru mušinataju un nodot pelnitam šodam; par tahdu mušinataju wini usrahdot Latw. Awises un tadeht wini luhdšot ari zitus pagastu wezakos, lihds ar wineem isleetaht to waru pret Latw. Awischm u. t. j. pr. — Mehš labpraht neparakštamees ar „Balfi“; bet šcho reiši tadšču to darišim, jo gribam zeen. laštajeem rahdiht, žil tahlu minetā awise war nokliht ar šawahm tiščchahm šagrosišchanahm, pelščchanahm, ņetaišnahm apšuhdseščchanahm un denunžijazijahm.

Wišpirms esam pahrleezinati, ka Tukumā zeen. pilskungs ne buht tā naw runajis, un ka „Balfs“, Latw. Awises nolamadama, welti un nepareiši atšauzahs us zeen. Tukumā pilskunga. Kad „Balfs“ lamā, tad par to naw ko brihnitees.

Ko tee wahrdi nošhmē, kas ta raksta beigās runā par Latw. Awischu apzeetinaščhanu u. t. j. pr., — to gan neweens newarehs isgudrot, laikam ari „Balfs“ nē. Kamdeht nerunasi par tahdeem neekseem, kas ir rakšiti weenigi preekšč plahnprahtineem; tikai peeminesim, ka dedšiba ir laba leeta, bet daschu reiši war buht til karšta, ka dedšigajam mati apšwilšt. Tā ari „Balfi“ nupat ir gahjis. Nešin, ko „Balfs“ mehl negribehs apzeetinaht; laikam wišus Latw. Awischu un zitu laikrakstu laštajus, lai galā paliktu weena pati. Nu, daudš laimes us tam! Ne-aismirsteet, miško Balfin, „kas žitam bedri rof, — patš eekriht eekščā.“

Bet greesifimees pee pašchas leetas!

Kad šahda awise is šahdas žitas awises isnem šahdu rakstu un to pašneeds šaweem laštajeem, ne wahrdina nepeelšidama šlaht, tad wina zaur tam leezina, ka winai pee ta raksta naw neka ko peesihmeht, un tā tad usnem atbildibu kopā ar to awišt, is kuras to rakstu nehmuši. Bet ja šahda awise, šahdu rakstu is žitas awises nemdama, peesihmē no šawas pušes, ka nesina, waj ta leeta teefcham tā ir, ka raksts šino, tad winai par to naw ja-atbild, un šatram, kas ar to rakstu naw weenis prahtis, peenahšahs pretotees tai awisei, kas to rakstu papreekšč ir laidusi laudis, atbildibu us šew usnemdamahs.

— Minetais raksts Latweešču Awischu 21. nummurā, ko mehš nehmahm is „Leepajas Tagesanzeigeri“, ir wišpirms nahzis šaižā zaur Kreewu awišt „Nowosti“, un „Latweešču Awises“, to rakstu atšahšidamas šklaidreem wahrdeem ir tā šazijusčas: „Waj šchihš „Nowosti“ awises šinas ir pateefas jeb nē, to nesinam. Nedšesim us preekšču u. t. j. pr.“ — Tā tad „Balfi“ peenahžahs — ja wina to tureja par wajadšigu — pretotees — it ihpašči Kreewu awisei „Nowosti“; wišadi wina nedrihtšeteja usbrukt wišū „Latw. Awischm“, tahš apmelodama un nolamadama. Un waj „Balfs“ domā zaur palamahm laut šahdu šinajumu apgahši? Žil ilgi šahds šinajums no pašchas isšinotajas — awises waj no žitas eewehrojamas pušes naw nemts atpatal, jeb naw peerahdihtš par nepareišu, til ilgi wišch ir ja-usluhko par pareišu. Waj „Nowosti“ awise, pat rewidenta-senatora Manasčina wahrdu minedama, šawu rakstu ir dibinajusi us pateefibu jeb nē, to ari tagad „mehš nesinam; redšesim us preekšču“. Kad „Balfs“ praša, kamdeht Latw. Awises to rakstu ir atšahšijusčas, un pati dod to atbildi, ka Latw. Awises esot gribejusčas nemeeru zelt, lai winahm buhtu „preezigs darba laikš“, Latweeščus par nemeerneekseem apšuhdšot, tad mums jāšaka, ka godigam žilwekam us šahdahm negehligahm un nekāunigahm apwainošchanahm naw ko atbildiht. „Balfs“ zaur tam pilnigi peerahda, žil netihra ir winas širds. Kahds Wahzu šakams wahrds škan tā:

„Ko es patš dariju, to no žita domaju.“ —

„Balfs“ grib šinaht, kamdeht mehš to rakstu esam pašneeguschi šaweem laštajeem. Tā tad winai to leetu drušku isšklaidrošim, jeb wini pamahžisim: Bes žiteem darbeem laikraksteem peenahšahs, laudis eepaššihnaht ar domahm un nodomeem, ar špreedumeem un pahršpreedumeem, ko dšird no šahdas eewehrojamas pušes un kas šihmejahs us šauschu dšihwi un wini buhšchanahm. Šau Kreewu awise „Nowosti“ ir deewšgan eewehrojama lapa, bet ihšt eewehrojams preekšč Widšemes un Kuršemes ir rewidenta-senatora Manasčina lga wahrds. „Latweešču Awises“ tamdeht pašneedsa to rakstu, lai rakstā aiškustinata leeta ar laiku isšklaidrotos, — waj nu — šchā, waj tā. Pehz „Balfs“ domahm runā šahwoschais „Nowosti“ awises raksts buhtu bijis jāšlehpj. Kā par daschu žitu, tā ari par šcho leetu mehš žitadi špreeščam, nekā „Balfs“ špreešč. „Balfs“ tura Latweeščus tā behrnus, kas nedriht wišū to šinaht un lašht, ko žitas tautas šina un laša; mehš turpretim turam Latweeščus par tahdeem, kas šahw wišra gaddš, kas garā un atšihšchana pilnigi peebredušchi un kureem drošči war rakšiht to, ko p. pr. Kreewi un Wahzi jau šen ir lašijuschi. Latweešči, lai tee buhtu šaimneeki, lai šalpi, it labi šin, ka awišču šinas un pahršpreedumi ne buht naw walšš likumi un nošazijumi, kuru deht buhtu jāluhds augštahs teefas, lai toš ispidla.

Bet kamdeht gan „Balfs“ ir laidusi laudis mineto rakstu „is Tukumā“, šahdu nekreetnu darbu pašrahdadama? Šahda žilwela darbus un darboschanos tikai tad pilnigi šapratišim, kad eewehrošim wina dabu, kas parahdahs wina zenteendš. „Balfs“ daba un winas zenteeni ir — mušināščhana. Nerunasi pawifam no žitahm peerahdiščchanahm, bet atgahdinašim tikai to wišseem šinamo „Latweešču draugu beedribas“ šapulzi, kur šahdi šints kungu „Balfi“ šlaiži un šklaidri peerahdiža, ka wina laudis wišadi šamufina un šludina nepašlaušibu pat augštahm teefahm. — Tā tad pehz „Balfs“ wezahs dabas un winas parasteem zenteeneem „ari tas“ raksts „is Tukumā“ ir mušināščhanas un pateefšbas šagrosišchanas raksts, — tikai ar to šarpibu, ka „Balfs“ šchoreiš šawas mušināščhanas grib likt us žita, proti us „Latweešču Awischu“ rehšinuma, pati šewi eeflawedama par meera mihtotaju. Par šahdu meera wehšneši šinams ir japāšmeijahs. Bet nekas par to! Šmeekli daschu reiši šaldina un gahrdina šchihš pašaulš ruhko bikeri.

Ka „Balfs“ teefcham pateefibu atkal ir šagrosijusi un laudis mušinajusi zaur runā šahwoschu rakstu, to mehš winai tuhlin peerahdišim: Kreewu awise „Nowosti“, kuras rakstu mehš atšahšijahm, aiškustinata to žautajumu, waj krons semes gabalus un šahdas krons mahjas newaretu isdaliht krons kalpeem, kam naw semes. „Balfs“ turpretim krons semi un krons mahjas, us kureem wahrdeem wišš šwars gul, ne ar wahrdinu nepeemin, bet pateefibu šagrosidama tā raksta, ka tam, kas „Nowosti“ awises un muhsu rakstu naw lašjis, ir jadomā, ka šchihš awises wišpahrigi runajot no semes isdališčchanas, un pat no šahdas semes, kas peeder muišchu ihpaščneekseem un šaimneekseem, kas šawas mahjas jau eepirkušchi. No šahdas semes un šahdu mahju isdališčchanas, kas peeder waj nu kungeem waj šemneekseem, minetās awises neštahw ne wahrdina eekščā; tikai

„Balfs“ tahdu nepareisu domu isplatifchanu grib usteep Latweefchu Awifehm, jeb labat fakot, wina tahdas nepareisas domas grib laudihm eekalt galwâ. Mahju pirkfchanu, fcho teizamo Baltijas buhfchanu, zaur ko semneeku labklahfchanahs nendamahs peenemahs, „Balfs“ nefad naw weizinajufi; wina turpretim rakftidama rakftija par pirkfchanas kontraktu rewideerefchanu un par mahju tafkeerefchanu zaur Augfta kroni u. t. j. pr. un ta tad laudis, no kureem daschs ta ka ta jau fchaubijahs, waj eepirktahs mahjas wineem ari teefcham peedererch, mefleja no mahju pirkfchanas atbaidih. Latweefchi ir prahtigi laudis un atfihft itin labi, ka tas, kas eepirkt, pirzejam peeder un ka netweens nenofpreedihs, par zil kahda leeta ir japa hrdod. „Balfij“ par spihiti mahju pirkfchana us brihwahs falihgfhana nas pamateem, ka Augfta Waldiba to ir nosajijufi, eedama eet uf preefchu, un kas fawas mahjas naw pirzis, tamdeht ka ar „Balfi“ zere uf labakeem rewideereetem kontrakteem un uf krona genu, tas fawu ne-apdomibu noschelo un to noschelos lihds kapa malai. Ta tad „Balfs“ ar fawahm atbaidifchanahm un leekahm zeribahm mahju pirkfchanas fua ir pilnigi palikufi kauna. Tagad „Balfs“ par zitu zetu eedama grib fawu nekreetno mehrki panahkt: proti, wina to tihfchi flehpij, ka „Nowofti“ un „Latweefchu Awifes“ runa tik ai ween-weenigi no krona semes un krona mahjahm, un ta tad mahju pirzejem leek maniht, ka wina peederums teefot apdraudehts. Mums fcheet, ka „Balfij“ ne buht newajadseja muhsu Augfta Kunga un Keifara wahrduf, kas iflatram wina peederumu apdrofchina, eepiht eefchâ tai nekreetna rakfta. Ka Kreewu semê, tapat ka iflatra zita semê, kur likumi walda, neweena zilweka mantu jeb peederumu neweens nedrihkt aistikt, — to mehsh jau fen finam, un ari Latweefchu fainneeki un kalpi to tapat fin, ka neds muifchneeku jeb privat muifchas neds ari mahjas, kas peeder waj nu muifchneekem, waj semneekem, waj basnijai, waj ari zitai kahdai eestahdei, nefad un ne muifcham netiks — ne atnemas, ne dalitas. — „Balfs“ zaur fawu rakftu tik ir gribejufi fatrizinaht un fajaukt domas, kas lihds fchim pee iflatra prahtiga zilweka ir bijufchas neschaubigas un pilna lahrtiba. Zeram, ka „Balfs“ ari ar fcho muifchafchanas darbu paliks kauna. „Nowofti“ u. t. j. pr., ka jau fajijahm, runa tikai no krona mahjahm. Krona mahjas fchim brihsham ir krona peederums, jeb peeder kronim. Krona fainneeki ir arendatori jeb nomneeki, kas fawas nomu mahjas ne buht nedrihkt usluhlot par fawu ihpafchumu jeb peederumu. Kad Augftais kronis kahdas no fawahm mahjahm, waj ari kahdas no fawahm muifchahm — ko mehsh nefinam un ari labi negribam tizeht — teefcham gribetu isdaliht kalpeem, tad tas ne buht nestahwetu pretim teem „Keifara wahrdeem“, kas faka, ka iflatra peederums ir ne-aifteekams, bet tikai leezinatu, ka Augftais kronis ar fawu peederumu war dariht, ka grib. Un ja

„Balfs“ minetos „Keifara wahrduf“ fihmetu ari uf krona mahjahm un krona fainneekem, tad wina atkal muifinatu, krona fainneekus uf tahm nepareifahm domahm wefdama, it ka wina jau tagad buhtu fawu mahju ihpafchneeki un it ka kronis wairs nedrihktetu par fawahm mahjahm jeb fawu peederumu zitadi walduht, ka winafch tagad walda. Kad uf preefchu kahdu reift — ko mehsh nezeram — pee jaunu kontraktu eedofchanas, waj pee kahdas jaunahs eegroffifchanas krona mahju pahrwaldifchanâ, kahds krona fainneeks, fawas mahjas par fawu peederumu usluhlotams, tam neprahtigi pretotos un kad zaur tam kahdas jufas zeltof: tad mehsh „Balfi“ luhdsam, ka ta buhtu tik laipna un to rakftitu uf fawu un ne wis uf muhsu rehfinumu. Weidfot japeemin, ka „Balfs“ ftarp ahlfifcheem lihdama, it ka wina to buhtu no kalpeem dsirdejufi, rakfta: ka kalpi preezigi fakot: „Nu tadfchu dabufim reift fawu semes ftuhriti, newajadsehs wairs pa gadam apfahrt wasatees; mehsh jau buhtu fen semi dabujufchi, jo Keifars ir fen pawehlejis dot semi kalpeem, bet tee lungi jau notureja tik ilg; bet nu gan newarehs wairs ilgati flehpt Keifara pawehli.“

Iflatrs to finahs, ka fchee wahrdi ir fadomati neeki, jo kur un kad tad „Balfs“ ir bijufi uf kahdu kalpu fapulzi, ka wina eedrofhinahs tahduf muifinafchanas un muifinataju wahrduf likt „kalpeem“ mutê. Warbuht ka kahds nejhga ta domâ; bet awifei taf newajadsetu ta tenkaht. Bet ta leeta ir pamifam zitada: „Balfs“ leek kalpeem gatawus kumofus mutê; wina kalpus muifina, pamahzidama, ka lai tee domâ un runa un kur lai tee iffaka fawas nekreetnahs domas un runas, wineem zetu rahdidama pee augftahm teefahm u. t. j. pr. — Un ja teefcham kahds kalps pa to no „Balfs“ eerahdito zetu eetu un tiftu labi ifsmets, tad lai winafch par to apfmeeklu pateizahs — „Balfij“. Wifadi mehsh „Balfi“ luhdsam, lai wina, muifinaht gribedama, muifina pati uf fawu rehfinumu un ne wis uf muhsu. Bet ja wina wehl kahdu reift to gribetu dariht uf muhsu rehfinumu, tad lai wina to dara ifmanigati un gudrati, neta to tai rakfta ir darijufi.

Atbilde.

R. S. Igam: Sinas par Jelgawas dialonifu namu lastitajem patiks. Efeet til labi un keratees pee ta darba, ko efeet peeminejufchi wehtulê. — Sirfnigas pateizibas!

Katw. Aw. redaktors: J. Weide.

No zensures atwehsehts. Jelgawâ, 2. Augustâ 1883.

Sludinafchana.

Sludinafchana.

Jaunasmuifchas pagasta walde, Kludigas aprinki, dara zaur fcho finamu, ta fchi pagasta

galwas-naudas

makfatajus par 1883/84. gadu 25. Julija fch. g. klaseerech, un ka klaseerechanas liste preefch fat-a pedatiga eestafchanas libdi 22. Augustam fch. g. pee winas buhs iflikta un katrs pagasta lozeklis, furefch ar klaseerefchonu nebuhtu meera, fchini laika fawu nodomatu fuhdsibu pee peederigas usraugu teefas war peenes. Wehjt tam dabahs klaseerechana litumigu fwehtu un neweens wairs netaps klauhts.

Ari teel zaur fcho wifsi ahprus pagasta dshwodami, pee Jaunasmuifchas pagasta peerakftiti pagasta lozekli usajinati, wehlatas libdi 22. Augustam fch. g. fawas familijas fcheit udot, kuri ta nebuhs klauhtsi, ar teem tiks pehjt likuma darihts.

Jaunasmuifchâ, 30. Junija 1883. (N 122.) Pag. wez.: G. Vuhdeneef. Pag. ftr.: G. Tirum.

Pomufchas pagasta walde dara wifseem fawoem pagasta lozekteem finamu, ka krona un

pagasta nodofchanas

klaseerefchana par 1883/83. g. fcheit 5. Augustâ 1883. g. tiks ifdarita, kam kahda peenefchana buhtu, tad to lai mineta deena dara, jo wehlat netiks klauhts.

Pomufchas Kuru mahjas, 15. Jylifa 1883. (N 100.) Pag. wez.: J. Tshifite. Strihw.: M. Dobelneef.

Nakti no 7. uf 8. Julija f. g. tita Jaunpiles kalpu mahjahm Kimfcheem no ahbolina ganiobahm nosagti:

- 1) weena fufcha fchwê, ar masu baltuminu peere un ihfahm fchepchm, 7 gadi weza, wehrtâ 140 rubl.;
- 2) weens fufcha firgs ar bishki baltu labo palatas kabju, 9 gadi wezs, wehrtâ 130 rubl.;
- 3) weens firgs (morenkopfs), 7 gadi wezs, wehrtâ 140 rubl.

20 rubl. fudr.

pateizibas-algas

no katra firga atpakalfapetajam un 30 rubl. pateizibas-algas tam, kas minetas firgu sagtus weenai Kurjemes polizejai nobotu. Jaunpilt, 11. Julija 1883. (S. W.)

No Kumbres krona pagasta walbifchanaf teel deht wehra nemfchanas ahprus nowada dshwodameem pagasta lohjekteem finams darihts, ka

galwas-naudas

klaseerefchana preefch 1883/84 g. Kumbres teefas namâ 8. Augustâ fch. g. tiks ifdarita, ar to usajinafchamu, ka wifseem teem, kam buhtu kahdas atweeglinafchanas eerunas, ar wajadfigahm peerahdifchanaht mineta deena, ja negrib tahs paschas faudeht, — Kumbres teefas namâ ja atnahkt un fawi eemefli jaleek weetneeku pulkam preefchâ.

Kumbres teefas namâ, 15. Julija 1883. (S. W.) Pag. wez.: J. Sihpol. (N 139.) Strihw.: A. Ganther.

No Kaulizes pagasta walbifchanaf teel deht wehra nemfchanas ahprus nowada dshwodameem pagasta lohjekteem finams darihts, ka

galwas-naudas

klaseerefchana preefch 1883/84. g. Kaulizes teefas namâ 13. Augustâ f. g. tiks ifdarita, ar to usajinafchamu, ka wifseem teem, kam buhtu kahdas atweeglinafchanas eerunas, ar wajadfigahm peerahdifchanaht mineta deena, ja negrib tahs paschas faudeht, — Kaulizes teefas namâ ja atnahkt un fawi eemefli jaleek weetneeku pulkam preefchâ.

Kaulizes teefas-namâ, 15. Julija 1883. (N 63.) Pag. wez.: J. Kuhpe ftr. (S. W.) Pag. ftr. weetr.: A. Ganther.

No Bez-Platones pagasta walbes teel tee pee Bez-Platones peederigi

Dahtwus Dreijahn

un Janis Sewald,

fureem fhogad jalofê, — usajinati, bef fawefchanaht fcheitan peeteiftees. Bez-Platonê, 28. Junija 1883. (N 84.) Wez.: S. Weiland. Str.: A. Men.

It frifchas un toti labas

filkes

fahema nupat un peedahwâ C. Hoyeris, Jelgawâ.

Jehres pagasta walbiba dara wifseem fawoem pagasta-lozekteem finamu, ka

galwas-naudas

klaseerefchana preefch 1883/84 g. 6. Septemberi 1883. g. fcheit tiks ifdarita un kam kahdas atweeglinafchanas eerunas buhtu, lai tahs mineta deena ar wajadfigahm peerahdifchanaht fche peenes, jo wehlat tahs netiks eewehrotas.

Jehres pagasta walbiba, 26. Julija 1883. (N 127.) Pag. wez.: M. Gahn. (S. W.) Strihw.: G. Nittenberg.

No apafchâ minetahm pagasta walbifchanaht teel deht wehra nemfchanas ahprus dshwodameem pagasta lohjekteem finams darihts, ka

galwas-naudas

klaseerefchana preefch 1883/84. g. Salbus teefas namâ tiks ifdarita:

- 1) no Salbus mahzitaja pagasta 6. Augustâ 1883. g.
- 2) no Ulpu pagasta 10. Augustâ 1883. g.
- 3) no Salbus pagasta 12. Augustâ 1883. g.
- 4) no Salbus mefchunga pagasta 17. Augustâ 1883. g.
- 5) no Difch-Beejeres pagasta 20. Augustâ 1883. g.

ar to usajinafchamu, ka wifseem teem, kam buhtu kahdas atweeglinafchanas eerunas, ar wajadfigahm peerahdifchanaht eefch minetahm deenahm, ja negrib tahs paschas faudeht — Salbus teefas-namâ ja atnahkt un fawi eemefli jaleek preefchâ weetneeku pulkam.

Salbus teefas-namâ, 15. Julija 1883. (N 287.) Pag. wez.: J. Sawigh. (S. W.) Pag. ftr. weetr.: A. Ganther.

No 25. Julija līdz 25. Augustam nebūšņu mahjā; tandehk buhs azu ahrstefchanas nodata diakonisu namā flehgtā.
Zelgawā, 21. Julija 1883.
Dr. Waldhauer.

Skolotāja palihgs

teel meklehts preekšč Satasmūstīšas skolās. Peeteifšchanahs wišdrihšatā laikā pee Bīršču (Grob-Buščhof) mahjītajā
Rundberg,
pr. Jacobstād.

Zelgawā
Annas basnizās skolā
mahjiba
preekšč skoloneem un skolneezehm
cefahkfees
pirmdēem, 8. Augustā fch. g.
Skolas preekščneeks: Bahr.

Clementar-skola
Bauškā,

Deelajā Bānizās eelā № 5.
Darū sinamū, tā mahjiba fahkfees 8. Augustā 1883. g. Sagatawoju skolenuš preekšč aprīntā skolās trejchahs klases. — Skolas nauda 7 rubli par pusgabū. Godīgu wejeku behrneem, kureem masa rozība, labpraht dobu bīrhvīskolu.
Sileneku Zehkabs, skolotājs.

Waltaiķu kirspēhles skolā

fahkfees mahjiba 10. Augustā fch. g. Skolas nauda maksā par gabū 20 rub. f. Mahjītas top kreenū un Bahzu walodas. Skoleni war turpat skolās namā tapt nodoti pensionē. Usturas nanda par gabū ir rīt 50 rub f. Jauni skoleni war peeteifštees 8. un 9. Augustā.
Bezafais skolotājs: **W. Koch.**

Jannekles,

un jannekli, tas Zelgawā skolās apmeklē ar kosti un bes kostes, top laipni ušnemti, Strihwer eelā № 53, ehrbergi, apafschā. Ari dahnu štunst-štrodereschānu turpat mahja.

Skolas behrni,

tas pilsehtā skolās apmeklē, top kostē un ruhme nemti apafsch kreetnas ušrandšības un ari meitenehm waijadšigi rolas darbi eerahditi Zelgawā, Strihwera eelā № 22, pee J. Nafewskh.

Skolas behrni

atron labu korteli, tā ari peepalihšību skolās darbōs lpes eelā № 1.

Behrni no laukeem,

hri Zelgawā apmeklē skolās, atrod korteli un kosti pret mehrentu maksu pee atraitnes Dubde, Wezajā eelā № 4, Contiūs namā.

Peewilka. Peewilka.

Zeemijamai publikai darām zaur fcho sinamū, tā Zelgawā, Deelajā eelā Nr. 67.

kolonijal-pretšču pahrdotawu

efam atwehruschī. Zaur ilgu šrahdashānu ar wīshām mahju fainneezības waijadšībahur pilnīgi eepafimuschees un wehž tam jawu weikalu eegrosiūschī, zeram, tā zaur labu apbeeneščānu pee mehrentam zenahm — eemantofim zeem. publikas labpatīščānu.

Ar angstzeenību

L. Hermanis un beedrē.

Kad tagad Falzgrahwes fudmalās, ir bīrhw ari preekšč wiescheem malt, tad es darū aplahrejeem fainneefceem sinamū, tā es putrainūs taisu, ruwju watu un bīhdeleju.

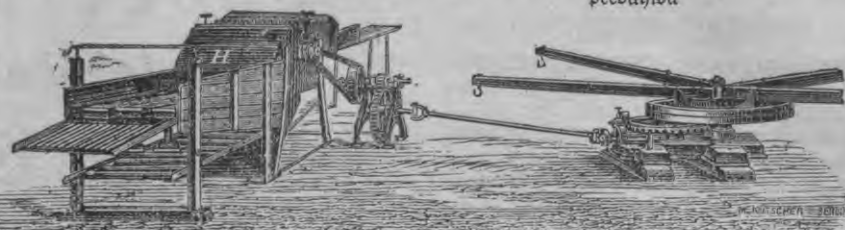
Zernt,

Falzgrahwes melderis.

Rihgā,
pilsehtas statku eelā № 6.

Ziegleris un beedrē

Deepajā,
Metšandera eelā № 6.

Wīšas fewiščki stipri un ihpašchi preekšč muhsu waijadšībahm pagatawotas.
Augst- un semgrahdīgus **superfosfatus** pahrdoš no leģera un uš pastelleschānu.

Semkopības maščinu un rihku
pastahwiga ištahde

no
F. W. Grahmann — Rihgā,

Kahrta eelā, eepretim Zukumas bahnusim.

Pastahwigs leģeris no kulamahm maščinahm, labības tīhrīščanas maščinahm, efeklu maščinahm, maščahm ar gehpeli dšenamahm fudmalahm u. t. j. pr.

Weenigais aištahwis jeb pahrdewejs

no Berlines atz. beedribas „S. F. Eckert“ fabrikas ween- un waitak-lemeschu arkleem, tā ari no Sweedrijas Desverum Bruf arkleem, kroneteem 1871. un 1880. gadōs no Baltijas II. un III. semkopības zentr. ištahdes ar wisangstakajahm goda algahm.

Superfosfati un faulu milti.

Amatneezības ištahde Rihgā 1883.

Ištahdes beigums ir no 17. Julija uš 7. Augustu f. g. nolikts.

Rihgas faulu miltus

(aistwaiķotus un ušflehtus),
Mejillones
guano superfosfatus,
Angļu superfosfatus
pahrdoš no leģera un uš apstelleschānu
Herm. Stieda, Rihgā.
Kantoris: Marstala eelā № 24.

Behrni, kas pilsehtā skolās apmeklē, top kostē nemti apafsch kreetnas ušrandšības Zelgawā, Gera eelā № 24, fehtā, pee skolotāja Kahrnberga.

Skolas behrni
teel nemti kohrieli Zelgawa, Gera eelā № 22, ehrbergi.

Skolas behrni
teel ruhme un kostē nemti Zelgawā, Deelajā eelā № 1, ehrbergi. Sadšihwes waloda pa kreeništī un wahjīstī.

Pensioneri
atrod laipni ušnemščānu Zelg., Katohu eelā № 33, jaunajā ehrbergi, apafschā, pa labo roku.

Skolneeki
teel kostē un korteli nemti Kanengihsera eelā № 5, 1 trepi augščā, pa kreiso roku.

Skolas behrni
atrod laipni ušnemščānu Deelajā eelā № 23 fehtā, pee D. Stein.

Diwi
jaunas meitenes

no laukeem, tas Zelgawā skolās apmeklē, teel kostē nemtas un tahm klaweeru, skolās-sinību un frantšču walodas štundas no kahdas jaunās dahmas, kas ešjamu nolikusi, dotas. Klahatatas sinās Zelgawā, Kanala-eelā, skolās-namā, eepretim salā Stohzera namam.

Zelgawā.
Pensioneri
war ruhmi un apghdashānu dabut, Strihwera eelā № 38, pee
J. Mauring.

Skolas behrni
war dabuht labu korteli pee G. Jansohn lga, Strihwera eelā № 15.

Skolas behrni
teel kostē nemti. Klahatatas sinās S. Sommerfelba material-pretšču weikalā, Zelgawā, Katohu eelā № 42.

Skolas behrni
atron labu korteli un peerahdšīchānu skolās darbōs **Behtera eelā Nr. 11,** pa kreiso roku.
Wīšas grahmatu hobēs babonama:
Pamahzīščana,
tā tabaku war audšīnaht.
Makšā 3 kap.

Basnizas un skolas sinas.

Weens Kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Nahditajs: 3. swehtbeenas pehz Basaras-swehtku 2c. Deewa fods. Kursemes lauffkolotaju trescha wispahriga sapulze.

3. sw. pehz Basaras-swehtku atswehtes Ewangelijums. Luht. 15. 1.—10.

Jesus Kristus, tas Deewa dehls, ir nahzis pasaulē tos grehzineekus faultt pee atgreeschanahs no grehkeem. Tapehz ari wisadi muitineeki un grehzineeki steidsahs pee wina, gribedami winu dsirdeht; jo sirdis wineem bij apgreuhtinatās no grehkeem un tee kahroja kahdu meera un preezas wahrdinu smeltees no wina mutēs: to wahrdinu: „nahzeet pee manim wisi, kas juhs esat apbehdirati un greuhtsirdigi, es juhs gribu eepreezinahst“. Bet tee wariseji un rakstu mahzitaji to redsedami kurneja un fazija: „schihs grehzineekus usnem un ehd ar teem“, jo tee turejahs par taisneem, kas ar paschu taisnibu sew nopelnijuschees to debes walsstibu, un schkita, ka wisi grehzineeki ir nolahdeti. Tapehz Jesum bij winu preefshā ja-aishildinajahs; winsch wineem zaur diwi lihdsibahm peerahda, ka pahr to Deewa schelastibu, kas tos grehzineekus mekle, naw jabrihnahs nedf jakurn, jo tāpat kā Deews dara sawā schelastiba, mehš ari redsam zilwekus daram: „ja kahdam zilwekam ir 100 awis un tam weena no tahm pasuhd, tad winsch tahs 99 atstahj tuknesi (kur winsch tahs ganija) un no-eet pehz tahs pasuduschas, teekams to atrod. Un ja kahdai seewai ir desmits graschi un weens tai nosuhd, tad ta eededfina swezi un mehsh to namu, ruhpiigi mekledama, teekams to atrod.“ Kā tahs awis peeder tam ganam un tee graschi tai seewai, tāpat ari mehš un wisi radijumi peederam Deewam. Dahw. ds. 100, 3. winsch muhs ir darijis par saweem laudihm un par sawas ganibas awihm, lai mehš no wina ganiti us wina ganibahm pee wina atronam pilnibu, swehtibu, preeku un meeru un dsihwibu. Un kā tee sudraba graschi spihd sawā sposchumā, tāpat winsch muhs radijis pehz sawa gihmja, lai mehš spihdam sawā sposchumā, kas ir wina waiga atspihdums, muhschigā taisniba un nenoseedfiba. Bet kad nu weena

aws no tahm simts ir paklihdusi un pasudusi, tad tas gans sina, ka wina alodamees zeesch badu un isbailes un paliks swehcreem par laupijumu; tapehz ganam ir schehl par to nabaga awi un winsch eet to mekleht; un kad weens no teem 10 grascheem, ko ta seewa glabā sawā lahdē, mazinā eeseetus, ir nosudis, tad ta seewa sina, ka winsch mehslōs eewandijees, saudejis sawu sposchumu, ir tumshs un melns palizis; tapehz winai ta sirds sahj par sawu grafi un wina ar slotu mehsh wisu namu, to atraft. Un ja tam ganam un tai seewai ir schehl par to weenigo awi un to weenigo grafi, zil wairak wineem sirds neeekarshs, kad dauds awis jeb dauds graschi teem buhtu suduschi? Tapehz naw jabrihnahs, kad atkal Deewa dehls, no mihlestibas sahpehm pehz teem pasuduschem dsihts, tos taisnos ir atstahjis un, teem pasuduschem pakal eedams, ir nokahpis no debeshm wirs semes winus mekleht un ari naw bihjees no schihs pasaulēs nesklaidribas, lai dwehfeles no schihs pasaulēs posta atkal waretu eewest sawā debes glihtumā un swehtiba. — Un kad tas gans sawu awi, ko ilgi ar sahpehm meklejis, beidsot ir atradis, tad winsch lihgsmodamees to awi, kas no tahs gruhstas maldishanahs nomozita un peekusufi lihds nahwei, zet us saweem plezeem, to nesdams, tad winschmahjās pahrnahzis safauz sawus draugus un kaiminus us teem fazidams: „preezajatees ar manim, es sawu awi esmu atradis, kas bij pasudusi;“ un kad ta seewa ar leelahm ruhpehm sawu grafi ir atradusi un, to noslauzijusi no pihschkeem, to atkal eetinusi sweedru autā un eelikufi lahdē, tad ta safauz sawas draudsenes un kaiminenes, fazidama: „preezajatees ar manim, jo es sawu grafi atkal esmu atradusi, kas man bij nosudis.“ Tā ari buhs lihgsmitiba debesis pee Deewa un wina engeleem par itweenu grehzineeku, kas zaur sawa Pestitaja ruhpiigu publeschanos buhs atgreesees no grehkeem, kad Jesus Kristus, tas Deewa dehls, zaur sawu mekleschanu to buhs atgreesis no tahs nahwes maldishanahm un atjaunojis un schkistijis no grehku tumshbas un atkal eewedis debesis. Bet tee lepnee un drofchee wariseji tahdu Deewa

laipnibu un schehlastibu, fo tee redseja pee ta firde-schehligà Bestitaja, neds ari to lihgfimibu, kas buhs debefis par ikweena grehzineeka ispestifchanu, newareja saprast; jo tee neturejahs par flimeem, kam waijaga ahrstes, un par grehzineekeem, kam waijaga pestifchanas; tapehz tee smahdeja ta firde-schehligà Bestitaja darifchanu un ari paschi ne-apschehlojahs par teem grehzineekeem un ari nelihgfimojahs par winu atgreeshanos ar Deewu un wina engekeem.

Deewa fods.

(Beigums.)

Man eeshahwahs ta Bestitaja wahrdi prahtà: „Teem putneem ir fawa ligda, bet ta zilweka Deh-lam naw, kur galwu nolikt!“ Ari man nu nebija kur ee-eet un glahbtees no negaisa. Bet tomehr man peedereja Wina mihlestiba un Wina firde, kur waru peespeestees un atdufetees. Jau faule tapa no mah-koneem aissefta un pehrkons ruhza stipri. Es at-pakaf atskatijos, redseju, ka no meschina isbrauja kahdi rati un aulekscheem man tuwojahs. Es ap-nehmos luhgt, lai mani usnem. Urweenu debefis tapa tumschaka un brauzejs brauja, fo spehja. Bija ap paschu pusdeenu, bet rahdijahs, ka deena grih pahrwehrstees par nakti.

Brauzejs jau bija tuwu. Winsch fehdeja lep-nòs ratòs weens patò. Wehl bija ruhme winam blakam ratòs preeksch weena zilweka. Jau leetus lahfes nokrita un rati man bija fahnis. Tiklihds es gribeju luhgt, lai mani usnem, rati jau bija ap-tureti un winsch durwis attaisot pasemigi fazija: „Waj Zuh newehlatees eekahpt? Mahdahs, ka buhs leels negais!“ Sawu zeka fomu no plezeem rahwis, es eekahpu un noschedos winam blakam.

Nu ihsti apskatiju to wihru, kas man parahdija tahdu laipnibu. Wina drehbes bija no wisu smal-kalahs wadmala un pehz jaunalahs modes taiftas, kas leezinaja, ka brauzejs peeder pee bagatu kauschu kahrtas. Gandrihs wisi pirkti winam bija pilni ar gredseneem un refna selta kehde bija ap kaku. Wina kreisa roka likahs buht reis sadragata, jo bija ap-seenamòs eeseeta un plezà uskahrtà; bet tomehr paspehja groschu tureht. Ratu abju fecnu malàs bija peekahrts speegelis un rati koti dahrgi isgresnoti. Wifs norahdija, ka ratu un sirga ihpaschneekam waijaga buht koti bagatam.

„Safodihts laiks,“ tas kungs fazija, „laitam leel Zums zekà leelakus schkehrschlus kahjup eijot, nekà man brauzot, un rahdahs, ka nu man leelaku postu darihs manai braulfschanai, kaut —“ sibenis isschahwahs un pehrkons tuhliit eegraufahs, nekau-dams pabeigt winam isrunaht lihds galam. Pehrklona gais nahza tuwak. Èe us reis sibenis eesita kahdà eglè kahdus 50 fotus atstatu no mums un faskal-dija to schlehpeles. Es pahrdomaju Deewa spehku, kam juhra un gais palkausigi un atradu, ka es esmu preeksch wina it kà nekàs — masaks kà wifu masakais puteklis. Winsch paspehj mani azumirkli isnih-zinaht, ka ne puteklis ne-atleek no manim. Egli usluhkojot, es jutu sawà firde kahdu spehku, kas mani wilka ihsteni pee Deewa klah, kas mani mah-zija sawu firde preeksch Deewa lozih un Winu no firde peeluhgt. Es domaju: ja mani tà buhtu sibenis trahpijis, kà gan es waretu Deewa preekschà rahditees, ja es neschkihstihstis un nemasgahs ta Zehra afinis no scheijenes peepefschi tiktu aissaukts. Manà preekschà bij manu grehku pulks un tomehr mana firde jutahs apschehlota, un es biju gataws Wina preekschà stahtees. Es nu us reis biju to dabujis, pehz ka mana firde gadeem ilgojahs un meh-nescheem aplahrt eijot nebiju atradis. Manà firde mahjoja meers un es maniju preeku pee ta „Meera-leelkunga.“

Es usskatiju to kungu, kas man blakam fehdeja. Winsch tureja rokà sawu selta pulksteni un wifs winam rahdijahs buht weena alga. Winsch man pra-fija kà issmeedams: „Negais Zuh laikam is-beede?“ — Es atbildeju, ka, paldeews Deewam, man bailes naw; bet katrà reisà Deewa spehku redsedams, waj negaisà, jeb zitadi, mana mehle, kaut ari klusa, tomehr Winam nefs godu un teikfchanu. Winsch ir wifu radijis, tapehz ari mums waijaga mahzitees Winu zaur Wina darbeem atsiht un pasih. „Tas skan ehrmoti,“ mans zeka beedrs atbildeja. Es biju klusu, un kad atkal sibenis ne tahki no mums almeni eesita, ka gabali no ta gaisà issprahga, winsch fazija: „Ari es eesahkumà pee tahda negaisa biju bailigs un nesinaju kà glahbtees; bet tagad es esmu drofchs un nebihstos nefa. Weenreis sibenis man nospehra sirgu jahjot, un ischetrus gadus sebalu man kreiso roku sapspehra. No ta laika man naw nekah-das bailes tahdà breefmigà laikà un es par to tikai pasmeijos. Kad man bailes tagad buhtu, tad buhtu schihs, kad negais til nenogahsch kahdu klints ga-balu man zekà un aiskawè mani, ka newaretu tikt

Sterzina, kur gribu us masku ballehm tapt." — Es gribeju winam atbildeht; — ko? to patš wairš ne-atminos, — jo negaisš tapa til breefmigs, ka sibenis fita us sibeni un pehrkora ruhšchana nemas ne-apstahjajs; wišs bija weenäs ugunis. Es nu atkal sawas azis usmetu us sawu zeka beedri, gribedams redseht, kà winšch nu isškatahs; — jo domaju, ka nu winam zitadi buhs ap firđi, bet man waijadseja nofarkt, jo — winšch par manim smehjajs. To redsot, manu firđi pahrnehma šchuschalas par tahdu zilweku. Pat swehrs meščà leen sawà alà un flehpjajs no tahda negaisa; bet šchis zilweks smehjajs. Es redseju, ka muhsu zekšch kahdas paleijas deht loti leelu lihku meta un ka kahju teka taisni us kahdu mahju gahja. Es panehmu sawu nuhju un somu un is rateem iskahpis dewos us to mahju projam.

Bet tiklihsd biju kahdus simts solus gahjis, tad gaisš palika wehl tumščaks un leeli krusas gabali krita us semi, stahdus, pukšs un augus nomaitadami. Es newareju tahkaki eet un palihdu apakšch kruhmeem. Drihs pehz kahdahm minutehm krusa beidsajs un laiks bij palizis labaks, ka laimigi safnedsu to mahju, kas bija tulles nams. Winšch bija tani pašchà zeka malà, ko brauzahm.

Dakšini bija no jumta nogahsti un sadragati, ruhtis isšistas un zilweki bij patwersmi atraduschi pagrabà. Weens wezitis ar firmu galwu til sehdeja pee loga un us manu peeklaweschanu laipni durwis atwehra.

Mana pirmà waižaschana bija pehz brauzeja, kas mani paweda, kam tē waijadseja wišadà wiššē garam braukt. Wezitis nebij neweena manijis.

Manim nu radahs bailes, kad til winam naw nelaipe gadijusees. Kahds wihrs man nahza lihdsà un mehs gahjahm par to zeku atpakal. Manas bailes palika wehl leelakas, lihku mēhs atradahm brauzeju nosistu, rati bij sadragati un sirgi ar ratu preekšču taisni bij eekrehjuschi klints aisa un ari bij pagalām.

Mana firđs lehza preezigi, Deewam godu dodama, ka Winšch mani šchehligi bij isglahtis no breefmigahs nahwes. Es flaweju Winu, zil Winšch warens; es teizu Winu, zil Winšch šchehligs teem, kas atgreeschajs un pee Wina palihgu meklē. Zaur nosisto zeka beedri Winšch man atgahdinaja, ka Winšch taisns fogis teem augstprahtigem, lepneem un besdeewigeem, un es atminejos šchos wahrđus:

„Tjaba gr. 33, 29. 30. Raugi, to wišu padara tas stiprais Deews diwi un trihskahrt ar zilweku, ka wina dwehšeli nowehrstu no samaitaschanas, ka ta taptu apgaismota dšihwibas gaismà.“

Kursemes laukšklotaju treschà wis-pahrigà šapulze.

Kursemes laukšklotaji notureja sawas pirmahs wispahrigahs šapulzes 1877. un 1878. gadà. Kahdi peezi gadi bij pagahjuschi, kamehr školotajus atkal us wispahrigu šapulzi aizinaja. Tahdas šapulzes til tad sato un kupli seed, kad školotaji us tahm pareisi sataisajs. To wislabaki panahk zaur masahm konferenzehm. Tadeht Kursemes laukšklotu pirmais šchulrahts, Blihdenes mahžitajs Böttcher šgs, par to ruhpejajs, ka katrà prahwesta aprinki is gada tahdu šapulzi noturetu Maija mehnescha beigās, waj Junija mehn. eesahkumà, kur tad ari tai pašchà reisà tee pee školotaju atraitnu un bahrinu lahdes peederigee beedri sawu gada masku waretu eemakšah. Kas šchinis aprinku šapulžes preekščà lasihts, runahts waj apšpreešts, par to protokolšs šarakstams un šchulrahtam peesuhstams. No šcheem protokoleem šchulrahts reds, zil un kahdi raksti jeb isštrahdajumi bijuschi katrà šapulžē. Šchulrahts lihds ar teem no katra aprinka iswehšeteem školotaju weetneekem jeb ustizibas wihtreem pahrluhtu un apšpreešch, kuri no šcheem jo derigi wispahrigà šapulžē. Jo wairak teizamu un eewehrojamu rakstu preekšč aprinku un zitahm masalahm šapulžehm šagatawoti, jo drihsal un labaki zaur to wispahrigu šapulzi weizina. Šchulrahts, kà ari školotaju weetneeki bijuschi lihds šchim weenis prahtis: labal nemas wispahriga konferenze, nekà plahna un panihkusi, jo tad waretu drihs wispahrigas šapulžes labums un šwars suft. Otrs eemesls, kapehz wispahriga šapulze til ilgi nokaweta, bija šchis, ka muhsu mihtots un zeenihts šchulrahta šgs, kas muhsu diwi pirmahs šapulžes mums wišseem par leelu firđs preeku til isweizigi bij wadijis, no sawa amata atteizajs. Kad pehrn' gad' muhsu tagadejais šchulrahta šgs tai weetà eestahja, nebij eespehjams, kà winšch gan wehlejajs, Augusta mehnesi wispahrigu šapulzi notureht. Tà tad školotaju trescho wispahrigu šapulzi notureja 5. un 6. Julijà, Jelgawà, gimnastijas leelajà sahlē, kà jau par to it ihši bij šnots Latv. aw. Nr. 28.

Uf to bij fanahkufchi lihds 180 skolotaji, 14 mahzitaji un wehl ziti skolas draugi. No tahs dseefmas „Deew's fwehtais Garin pee mums nahz“ 2 pantinas nodseedajufchi, runaja schulrahts Buscha fgs par teem wahrdeem: „Kas wismasakâ leetâ ir ustizigs, tas aridsan leelakâ ir ustizigs“ (Luhf. ew. 16, 10.). Uf skolotajeem fchos wahrduš sîhmedams fajija, ka winu darbs leekotees mas un neezigs buht, jo wini pasneedſot behrneem tif tahs pamatu mahzibas. Winu darba lauks efot lihdsinajams leelam dahrsam, kur wajaga dauds feht, dehtsiht, apleet, raweht zc. Lai gan dauds puhlina, tomehr maſ algas, maſ panahf pee behrnu attihſibas un isglichtibas. Bet lai ar to apmeerinajahs: „Kas wismasakâ leetâ ustizigs“ zc. Skolotaju darbs lihdsigs tam sinepes graudinam, ko zilwekſ tizibâ un zeribâ isfehji. Ustizigi un ruhpiigi kopte, winsch war isaugt par kuplu koku, ka putni nahf un wina saros taifa ligduš. Lai skolneekus mahza un radina, ka tee ir tſchakli, pallauſigi, kahrtigi un dſihwê leeti derigi zilweki. Zo kas jaunibâ buhs eefaknojees, tas pehz jo kupli augs un ſakos. Ir dauds reiſ peeminehts, ka Bruhschi beidsamâ karâ Grantſchus zaur ſawahm ſkolahm uſwarejuſchi. Tas zaur to notizis, ka behrni ſkolâ mahziti ſtrahdaht, pallauſiht, kahrtigi un pareiſi uſweſtees. Tas bijis wiſeem par leelu labumu wiſas dſihwes kahrtâs, ja pat ari karâ. Bet galwas mahzibas ween beſ firde isglichtoſchanas padara zilweku augſtprahtigu un pahrgalwigu. Wiſas mahzibas un ſinaſchanas war palikt par poſtu un ſamaitaſchanu, ja tahs naw ar kriſtigu tizibu un deewabihjaſchanu ſaweenotas.

Tad iſſklaidroja ſchulrahta fgs ihſeem wahrdeem wiſpahrigahs ſapulzes wajadſibu un labumu. Zilweku dſihwê un ſinaſchanas wiſe attihſtahs un eet uſ preekſchu. Ari ſkolotajam, kam behrnu nemirſtamas dwehſeles uſtizetas, jamahzahs, iſweizigi mahziht, pareiſi audſinaht un ſagatawot preekſch dſihwes, tâ meeſigâ, kâ garigâ ſinâ. Swarigus preekſchmetus preekſchâ zelt, pahſpreeſt, iſſklaidrot, derigus pado-mus nemtees zits no zita, ſawus preekus un behdas iſteikt, ſawus peedſihwojumus iſſtahtſiht: tas ſtiprina un eepreezina, tas paſklubina, ar jaunu ſpehku un labahm apnemſchanahm atkal pee darba ſtahtees.

Runu, beidsot apſweizinaja Kurſemes muiſchneeku weetneekſ, barons v. Heyking, ſkolotaju ſapulzi, tai

labu weikſmi wehledams, un ſkolas waldeſ ſekretereis' barons v. Hörner, muhſu ſapulzi ar ſawu klahtbuſſchanu pagodinaja. Par protokola ſaraſtitajeem iſwehleja Irlawas ſeminara ſkolotaju Haſner un Semites ſkol. Spieſs, lai weens rakſtitu Latweeſſchu, otrs Bahzu walodâ.

Wiſpirms iſlaſija Lindes-Birsgales ſkolotajſ, Kermel fgs, Latweeſſchu walodâ ſawu rakſtu, ka kriſtiga tiziba laukſkolâs mahzama ne ween katkiſmus un bihbeles ſtahtu ſtundâs, bet ari pee laſiſchanas, rakſtiſchanas, rehklinaſchanas, geograſijas, wehſtured u. t. j. pr. Ihſi ſakot, wiſos mahzibas preekſchmetos, kur tas leekahs buht derigs, wajaga norahdiht, ka tiziba ir wiſu mahzibu pamats.

Kahdu ſtundâs laiku atpuhtuſchees un ſawu meeſu atſpirdſinajuſchi, ſapulzejahs atkal wiſi leelajâ ſahlê. Schulrahta fgs darija ſinamu, ka Kurſemes muiſchneeku preekſchneekſ dahwinajot ſkolahm 65 ekſemplarus no Kreewu walodâ ſaraſtitas grahmatas par muhſu nelaiſka Reisara Alekſandera II. dſihwes gahjumu un wina waldiſchanas laiku. Schihs grahmatas otrâ deenâ tâ iſdalija, ka tee 5 leelakee prahweſta aprinki katrs par 9 dabuja, tee 2 maſakee katrs par 8 un Jelgawas aprinkis 2.

Tad uſrunaja zeen. Sezes mahz. un Sehpils aprinka prahweſts, kâ ſkolotaju palihdſibas lahdes dibinatajſ un pahſſinatajſ, norahdidams uſ to, ko jau ſchi gada Latw. aw. peelikumos jo ſklaidri un plaſchi par ſkolotaju bahrinu un atraitnu lahdi iſteizis. Kad preekſch 6 gadeem ſhini paſchâ weetâ par lahdes wajadſibu iſſklaidrojis, tad wiſa ſapulze beſ kahdeem 9 apſolijusees peebeedrotees. Tagad efot lahdes pretineeki. Efot luhdſis, lai tal ſawas wehleſchanahs iſteizot, kur un kas no teem likumeem buhtu pahrgroſami, bet neweens ne-efot lihds ſchimneko fajijis. Par teem 4 gadeem, kamehr lahde dibinata, ir eekrahti 3000 rubku; no beedreem, kas ſawas gada maſkas naw eemaſajufchi, nahkâhs 500 rubku. Par ſcheem Zahneem warejis atkal 400 rubkus uſ augteem nolikt. Lai eenahſchanas wairotos, winsch ſkolotajus luhdſa, lai dſeedaſchanas un konzertus iſrihkojot, kâ tas Sehpils un Dobeles aprinki notizis.

(Eurpmat beigums.)

Nahditajs: Rahdâ laikâ buhtu wislabaki feens jafahl plant. Labibas fehshanas laiks. Rahds waijadsigs wahrds par lautjaimmeezibas maschinu 2c.

Rahdâ laikâ buhtu wislabaki feens jafahl plant.

(Beigums.)

Schis pahrakais lopu baribas wairums, kurfch pee wehlas feena plaujas isnahk, naw arween pastahwofchs, jo leela daka plawu sahku, kas tahdâ buhshana plautas, kur fehklas jau ir isgatawojuschahs, pehz tam isnihkst, plawa paleel leefaka, sahle retaka un ar katru gadu plaujas masak. Tahlak, ko pee pirmahs plaujas wairak manto, to paspehlê diwlahrtigi wairak pee atahla, un ganibas pehz atahla koti pa-ihfina. Wehl weena libele, kas zaur pahr dauds nokawetu feena plauschanu atlez, ir ta: ka eenahlfuschahs sahku fehklas, kuru starpâ ari dasch-daschadas nesahles fehklas atrodahs, pehz lihds ar mehfleem iswestas us lauka, to padara sahlainu un netihru.

Ja daschi domatu, ka zaur fehklahm, kas isbiruschas plawâ, plawu atjaunotu, tad ta ir tihra maldischanahs. Jo leela daka isbiruschu fehllu aiseet postâ un zitas putneem un ziteem kustoneem par baribu, un ja tomehr wehl dascha atlikufi, flapja laika deht dihgst, tad tomehr sahle plawâ netop beesaka; bet sliktas sahlu sortes apspeesch tahs labalahs. Kâ jau reis mineju: feena pareisakais plauschanas laiks ir tad, kad leelakâ daka sahles plawâ stahw seedds; jo tai laikâ baribas weelas stahdâ gandrihs wiszaur ir weenlihdfigi isdalitas.

Kas schê no plawu plauschanas runahs, ir ari eewehrojams pee ahbolina plauschanas. Ja kauj ahbolinam pahrak ilgi augt, tad leela daka zitadi weegli sagremojamu weelu paleel zeeta un lops to wairs newar sagremot. Lihds seedu laikam nahk arween klahk olu baltuma un zukura weelas; bet pehz tam tahs suhd. Preeksch seedu laika plautâ ahbolina baribas spehks ir wairak nekâ us pusi leelaks, nekâ kad stahw paschds seedds, un par treschu daku leelaks par tahdu ahbolina spehku, kas tik-ko sahkl seedeht. Bet kad nu preeksch seedeschanas plautais ahbolinsch koti dauds no swara wairuma saude un lihds seedeschanaï wehl arween stipri aug, tad ir labaki, kad winu tani laikâ plauj, kad winsch tik-ko sahkl seedeht. Ko nu schein no wairuma saudet, to atswer diwlahrtigi wina pahrakais spehks; sinams, ka pee slihta laika daschu reis ar plauschanu jasufkawejahs. Kâ feens un ahbolinsch jashahwê un kad buhtu laiks winu schkubndos glabaht, zeru, ka par tam nebuhtu nekâ ko runahk; to jau itweens semkapis sinahs. Jo flapju jeb miklu neweens mahjâs newedihs. Tad winsch, pats fewim finot, dara nepazeeschamu skahdi, ja fausu feenu un ahbolinu nepahrwed. Mikls ehdamais koti ahtri skahdejahs un lopeem ehdi-not ir newefeligis, pat daschureis sflimibas zekahs, kas wehlah wairs naw tik weegli isahrstejamas.

— R. —

Labibas fehshanas laiks.

Rudena fehjas laiks jau preeksch durwihm. Iklats ruhpijs semkapis us tam jau rihkojahs

un ar ilgofchanu gaida us to brihdi, fur warehs attal fawu fehllu semē kaiſiht, to art un ezeht, lai labu fehllu iſſehjot, waretu dauds-fahrtigus augtus ptaujamā laikā dabuht. Semkopim tas ir darams, tas ir wina amats, wiſch ſklaidri ſin, „ja fehſt, tad ptauſi“. Us wiſu ſcho mums jau pee laika pehz eeſpehjas ir jabuht gataweem, kà kreetneem un ſapratigeem ſemkopjeem. — Ta pirmā un wiſu ſwarigakā leeta, us ko ikweenam ruhpigam un ſapratigam ſemkopim pee ſehſchanas jaluhko, ir pati fehkla un waj ta ir dihgſtoſcha un ſklaidra. Rabai fehklai waijag buht nemtai no labas ſortes, weſeligeem augeem. Ko fehj, to ptauj, jeb kahda fehkla, tahdi augti. Kaut gan pee ſtahdu augſchanas ne til fehkla ween, bet ari dauds zitās leetas no leela ſwara, tad tomehr wiſpirms fehklai ir leels ſpehks. No labas fehklas fugas jaunais aſniſch zehlees, jau ſewi glabā fawu preeſchgahjeju labas ihpaſchibas, furas tas wiſā wiſjē labpraht negrib ſaudeht, ja til zitās buhſchanas winau us to ar waru neſpeeſch. Schis dabas likums ir til pat dſihwneeku, kà augu walſti manams un ne-apgahſchams. Sehklā ir tāpat kà putnu olā tā noſauktais dihgſchanas punktis un iſ ſchi punktā iſjelahs dihgliſ jeb jaunā dſihwiba; ja nu ſchis punktis jebkahdā wiſjē ir maitajees, tad ſinams ari fehkla newar dihg. Preeſch fehklas ir janem tee wiſu labakee, ſmagakee graudi, kas labi dihgſt, proti tee, kas pilnigi gatawi un eenahluſchees. Tahdi graudi, kas naw peebreeduſchi, kas nonihluſchi, no tahrpeem un no ruhſas apmaitati, neder fehklai, jo teem naw nekahda dihgſchanas ſpehka, un kad ari dihgſt, tad toti knapus auglus iſdod.

Ja mehs kahda ſtahda fehklas uſmanigi ap-luhkojam, tad lehti eewehrojam, ka gandrihſ ikkatrs fehklas grauds ſawads pehz iſſkata, un it ihpaſchi pehz leeluma un ſmaguma. Jo leelaks un ſmagaks fehklas grauds, jo leelaks un pilnigaks ari grauda dihgliſ, bet leelakā un ſmagakā fehklas graudā ari wairak to weelu, kas dihglim pirmā laikā der par baribu. Tomehr tahdai daſchadibai preeſch ſtahda, kas iſ fehklas rodahs, leels ſwars. Jo ſpehzigaks

un pilnigaks fehklas grauds, jo ſpehzigaks un pilnigaks buhs ari grauda dihgliſ, un jo pilnigaks dihgliſ, jo pilnigaks ari iſ ta ſtahds iſ-augs. Tapehz tad ari ſemkopim jo uſmanigam waijag buht pee fehklas iſwehleſchanas, jo ſemes un darba ſpehka dahrgums ſpeeſch wiſus toſ lihdselkus nemt palihgā, zaur kureem raſchigaka ptauja ir panahama. Bet wehl ir dauds tahdu ſemkopju, kas us fehklas iſwehleſchanu neleek nekahdu leelu ſwara. Raba fehklas labiba ir weena no tahm ſwarigakahm leetahm preeſch labas, bagatas ptaujas. Sehklai waijag buht nemtai no augeem, kas pilnigi eenahluſchees. Labiba augot peedſihwo daſchadus eenahſchahanahs jeb eetezeſchahanahs brihſchus. Ja ta teel noptauta ſalbreedā jeb druſku agrak, tad tahda fehkla, jebſchu ta dihgtu, ne-iſdos til ſpehzigus augus, kà no pilnigi eenahluſchahs fehklas, jo jaunais aſniſch ſawās pirmās deenas uſturahs no fehklas, tapehz jo pilnigaks un ſmagaks grauds, jo bagataks wiſch ar baribu, un jo labak jaunais aſniſch war uſturetees, jo ſpehzigati tas attihſtahs. It ihpaſchi toſ ja-eewehro, kad ſeme naw deewegan bagata ar augu bari-bas weelahm, tas ir: kad ta naw kreetni meh-flota un kad ſliſts ſehjas laiks; ja tad tahdu ſemi wehl ſliktā laikā apſehj ar ne-eenahluſchu fehllu, tad augi buhs un paliks wahrguti. — Ka preeſch fehklas waijag nemt toſ labakos graudus un ka teem zil ſpehjams waijag buht weenadi leeleem un wiſeem pee weenas ſortes peederofcheem, katru labibu ſewiſchki nemot, tas ir lehti protams. Tā ari winai waijag buht tihrai no neſahlehm un ziteem peejaukumeem. — Ka fehklas ſchini ſinā daſch-daſchadas, tas us tirgu ik deenas eewehrojams. Ar ſihkeem fehklas graudeem tai paſchā druwā nemas newar tahdu ptauju panahkt, kà ar rupjeem graudeem. Sihku graudu eet us puhra wairak nekā rupju. Bet jo wairak graudu mehs us kahdu ſemes gabalu iſſehjam, jo maſak ruhmes ikkatram graudam preeſch augſchanas. — Leela nekahrtiba noteek ari zaur pahrak beesu fehſchanu. Nahdahs, ka daſchs labs ſemkopis domā, ka wiſch zaur beesu feh-

fchanu war to panahkt, fo tas pee lauka is-
strahdaschanas un mehshofchanas nokawè. Ta
ir allochfanahs. Pawafar' gan beesa fehja
iffkatakas jaukaka un sakaka, bet wehlat ta fahf
nihkt, tapehz ka stahdi newar pilnigi attih-
fitees.

Ihdihgufchahs fehklas fakne eet semè us leiju,
lapu steebrinsch greeschahs us augfchu, faknei
teescham pretim. Rà fehklas grauds fehjot
semè eefriht, tas ir weenalga, jo kad ari fehkla
newikus tà nogulahs, ka fakne isnahkt us aug-
fchu un lapu steebrinsch apafschâ, tad abas
dakas tuhlt atkal islokahs kâ waijadfigs un
usuem fawu dabigo zeku. Schi zenschanahs
— fakne us leiju un lapu steebrinsch us aug-
fchu — nestahw ar gaismu nekahdâ sakarâ; jo
itin tàpat ari noteekahs pee stahdeem, kad kluhst
tumfiba audseti. — Daschadu fehklas graudu
dihgufchanas laiks ir daschads; kweefchi, rudsi,
pupas u. z. dihgst jau pehz kahdahm deenahm,
kamehr zitas fehklas tikai pehz mehnescheem
fahf dihgst. Sehkla ir jaglabâ fausâ weetâ,
kur gais war pee-eet, un labi fargahkt, ka flikti
graudi nepeejauzahs. Ari fehllu newar muh-
scham to paschu feht, bet waijag pehz kahda
laika atkal jaunu gahdahkt. — Labi daritu,
kad nemtu fehllu preeksch spehzigas semes no
tahdas labibas, kas paleesâ semè augusi. Seh-
klas mainischana ari issargâ labibu no dascha-
dahm flimibahm. Pehz zil gadeem fehkla ja-
maina, to newar noteikt. Ihsito maini-
schanas laiku pati labiba parahdihs. Bet kad
jaunu fehllu eegahdâ, tad jaleef papreeksch
dihgtâs, kad ihsti nesin, kahda ir, ka nepee-
krahpjahs. Sehkla nedrihkt ari buht pa dauds
weza, neds par dauds rijâ fashaudeta. Jo
tiklab pee weenas, kâ pee otras buhschanas
wina fawu dihgufchanas spehku saudè un naw
wairs deriga fehklai.

Kad fehshanas laiks tuwojahs, tad dsirdam
allasch semkopjus runajam par fehshanu; daschs
mehds ari apwaizatees, kuresch buhtu tas deri-
gakais laiks preeksch fehshanas, jeb kas ir wai-
raf wehlejams, agri waj wehlu feht. Us tam
tomehr newar neweens to waijadfigo atbildi
dot. — Tamdeht ka pee daschahm semkopibas

rihshofchanahm ne buht newar nosazihkt, lai
schâ jeb tà dara. Semes un gaisa daschadiba
un dauds zitas leetas ir, kas katram apgalam
un pat katrai fainneezi bai fawadaku fainnee-
zibas preekschraktu dod. Sinatniba gan jau
gadeem puhlejahs, gribedama isdabuht katram
augam jeb katrai labibai to riktigako fehjas
laiku, lai semkopis pee katras labibas fehshana-
nas waretu winas fehjas laiku sinahkt; bet kâ
rahdahs, schis ir weens no teem swarigakeem
usdewumeem un mehsh netizam, ka isdosees
skaidri nosazihkt. Tâpat kâ pee dauds jauta-
schanahm semkopiba, ari par ihsto fehjas laiku
ir dâba ta droschakâ semkopju wadone, un
kâ peedshwojumi mahza, waram teikt: „meh-
ginaschana ir pahrala par studeereschanu“.
Saprotama leeta, ka pareisa fehklas laika is-
mehginaschana pee ikkatras labibas wisai dahrgi
isnahktu, un tapehz buhs tà jafaprot, ka zitu
semkopju atradumi ir japeenem, kas jau ari pa
leelakai dakai mehds notikt. Par wisahm lee-
tahm pee fehshanas ir diwas leetas eewehroja-
mas un tahs buhtu: pirms nedrihkt feht,
eekams seme tahdâ kahrtâ ne-atrodahs, kâ ta
preeksch fehklas labas dihgufchanas un augshana-
nas ir waijadfiga. Jo ahtrakt augsh aug, jo
droschaka zeriba us isdewigu raschu; kas tikai
tad war notikt, kad semè atrodahs waijadfigs
mitrums un siltums. Us scho dibinajahs tah-
takas eewehroschanas. Seme preeksch fehklas
usuemschanas tikai tad ir gatawa, kad ta kâ
peenahlahs ir isstrahdata un ihstâ laikâ aplopta.
Sehllu isseht, pirms seme negatawa, ir nepa-
reisi.

(Turpmat beigums.)

Kahds waijadfigs wahrds par lauf- fainneezi bas maschinu un rihku is- sinojumeem.

Zieglera un beedra lungu semkopibu leetu
kantoris, Mihgâ, ir nupat isdewis apraktu par
semkopibas maschinahm — lihds ar winu ze-
nahm, Latweefchu walodâ. Wehlejamees tad
nu kahdu wahrdinu par schahdeem issinojumeem
runahkt; tee tadfchu ari fawâ sinâ eewed un
paweizina maschinu darbu, kas ari teescham

beidsamajds gadu desmitenods dauds leeliski peenemees, nekā agrāki; zaur to ir daschs labums laukfaimneezibā panahkts, kahds zitadi nebuhtu bijis eespehjams. Strahdaschana ar maschinahm peenemahs tai mehrā, zil rokdarba algas zetahs un strahdneeku flaitis, fawā atnesibā us pazilatu lauku pagehribu, ir mas; tahtak maschinu darbs ir zehlees ari tai mehrā, zil laika grosiba daschaddis laikmetods pagehr darba pasteigschanu. Ir jau tapehz swariga deewsgan ta leeta, kura muhsu laukfaimneezibas maschinu un rihku pahrdotawas til ne-apnikuschy darbojahs. Bet winu maschinu issinujumeem, ja tee negrib buht til ween prastis reklamas, ari ja- isnahk peenahziga kahrtiba; jo til tad tee war buht derigi waditaji laukfaimneezibas darbā. Un tomehr — kà wehl noteek schini leetā! Ziti kantori isfludina sinamods laikmetods til tahs tad pat waijadfigahs maschinas, bes winu zenahm; ziti gan isdod pilnigakus pahrsflatus par wiseem semkopibas rihkeem, bet nepeeshmē pee wineem ari peenahzigahs zenas; ziti gan dod lihds ari zenas par maschinahm paschahm, bet ne wis ari par teem tē ne-apejiami lihds waijadfigeem gabaleem jeb datahm. Kad laukfaimneekem zel tos winu darbā waijadfigos rihkus un maschinas il reis wisus pilnigā pahrsflata preekschā, kad tē usdod ne til ween issinotu rihku un maschinu zenas, bet ari to peeshmē, zil tee tē waijadfigee peepehrta mee jeb pa starpahm pastrahdajamee gabali maksā, — tad wini war skaidri aprehknaht, zil maschinas un kahdā wehrtiba wini war — falihdsinajot ar sawas faimneezibas mantibu — few eegahdaht. Redsam, ka Zieglera un beedra lungu beidsamais maschinu norahditajs gan tikuschy dsinees laukfaimneekem wairak istikt pa prahtam; zenas tē ir wiszaur peeshmetas, un zaur to ari atklahtibas apspreechanai nodotas; maksajuma prasichana pehz ikreisigas patichanas tē tamdeht ari newar wis notikt. Tadschu wehl jo droshaki waretu eet pee pirsichanas, kad tē wehl buhtu peeminehts, zil maksahs daschadee, pa starpahm eegahdajamee

gabali, kà: pšaujamahs maschinas naschi, kulshanas spoles, kulshanas maschinas dsenamee, lehgeri un asis, tahtak: pa starpahm waijadfiga uguns-kura uskopschana lokomobilu katlods, twaiku zilindera isurbschana u. t. j. pr. Kahds scho rakstu leelakais peenahkums ir ari tas, ka tee peenahzigi un pateefigi apraksta katras maschinas ihpachibu, un pasneeds derigu, kautschu ari zil ihju, pamahzichanu, kà ar tahm ja-apeetahs. Waram faziht, ka Zieglera un beedra lungu beidsamais maschinu issinujums ari teescham us scho pusi aisweenu jo wairak un wairak sanemahs lauzeneekem dereht; is ta waram, ihpachi us kulshanas maschinahm noluhkjojotees, skaidri redseht, ka tahs no masgruntneekem wiswairak leetatahs sirgu spehka kulamahs maschinas beidsamajā laikā no siteju kahrtibas, kas smagi gahjuschas, mas pastrahdajuschas un pee tam bijuschas pahrak dahrgas, nu tikuschas pahrgrositas stistu kahrtiba, kas nu masal sirga spehku pagehr un pee tam tadschu wairak pastrahdā. Kà Wahzu laukfaimneezibas laikrakstods lasams, un us to ari Zieglera un beedra lungu issinujumi atfauzahs, tad pee tahs nu pat minetahs derigahs pahrgrosichanas Th. Flöthera lga fabrikai, Gafene — Wahzija, tee leelakee novelni; sinams, ka tahdā wihse ari winu, t. i., Zieglera un beedra lungu, augschā minetahs maschinu issinujums laukfaimneekem eewehle eegahdatees Flöthera stistu kulamahs maschinas, kuras nu pat atkal pahrelabotas zaur to, ka winas rahmji nu top pagatawoti is kulamahs dselsis un ka apaksch winu salmu kratitaja tagad pelawu feets eegahdahts. Wehlejam Zieglera un beedra lungeem pee schahdu maschinu apgahdaschanas dauds sekmes!

Starinsch.

Red. peeshmejumis: Us Flöthera stists maschinahm, kas laikam ari zitās maschinu pahrdotawas ir dabonamas, mehš jau senal semkopjus esam darijuschi usmanigus. Mums schkeet, ka schi maschina preeksch masgruntneekem buhs peeskaitama pee tahm wisu derigatajahm.